

Taxa postala
plátó in num.
No. 224713/929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop
Rögzítési áfak:
Évve 320, fél-
évre 600, eg-
y hónapra 200 lej. Kü-
lföldre: Havonta
12, egy évre 20 dollár. Hí-
detések díja: az sz. int. Az „UJ
KELET” a transilvani és bana-
tszidóság egyetlen politikai napilap-
ja. Cikkeink utánnymását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ESZDŐPOLITIKAI NAPILAP

Bérmintetlen
leveleket nem
fogadunk el.

Ara 5 le!

— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jámber
Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Strada Cobalcescu 52.

Kedd, 1937. november 2.

5698. EV. XX. ÉVF.
Chesván 28. 248. SZAM.

Tatarescu hatalmas expozeában bucsuztatta el a négyéves liberális kormányzást

A négyéves liberális kormányzás mérlege. Tatarescu szerint kormánya helyreállította a költségvetési egyensúlyt, talpraállította a gazdasági életet, likvidálta az állam tartozásait és minden vonalon hatalmas lépéssel vitte előre az ország fejlődését

„A korona fog dönteni rövidesen, hogy ki veszi át a kormányt” —
mondotta Tatarescu bucsubeszédében

BUCURESTI, november 1. (Az Uj Kelet tud.) A belpolitikai válság végzetes léptekkel közeledik a teljes kifejlés felé. Tatarescu miniszterelnök hazatérése után hétfőn délután összeült a liberális párt végrehajtóbizottsága, amely előtt a miniszterelnök és Dinu Bratianu pártelnök magasabb rangú kíséretében méltatták és bucsuztatták el a négy esztendő liberális kormányzatot. November 8-át, tehát alig egy hét múlva megtörténik a kormányutódlás oly hevesen körvonalzott problémája a legrövidebb időn belül megoldást nyer.

Tatarescu bucsubeszéde

Hétfőn délután öt órakor összeült a liberális párt végrehajtó bizottsága a párt bucaresti klubhelyiségében. Az elnöklő Dinu Bratianu az ülés megnyitása után azonnal Tatarescunak adta meg a szót, aki a következő expozeát tartotta:

— Néhány nap múlva négy esztendeje lesz annak, hogy hatalomra hívtak bennünket. Milyen volt az ország helyzete 1933 november 15-én? A költségvetés deficitben, a külföldi tartozások kuponjainak fizetése felfüggesztve és idegen ellenőrzés az állam pénzügyei fölött. A tisztviselők és nyugdíjasok járandóságai hátralékban voltak, az állam szállítói nem fizették és közel húszmilliárd lejes belső tartozás állott fenn a likvidálás reménye nélkül. Az állam hitele megrendült kifelé és összeomlott befelé. Egy tényleges moratórium következett be, amely a szerződések tiszteletben tartásának gondolatát is veszélyeztette. Három alkalmazhatatlan konverziós törvény súlyosította a helyzetet. A tőke menekülése és a fenyegetett pénz teaurizálása párhuzamosan haladt a vállalatok összeomlásával: ez volt a képe az 1933. novemberi helyzetnek. Gazdasági vonatkozásban a mezőgazdasági termelés csödjé az ipar szétszaggatása és ezeknek következményei: munkanélküliség, a kereskedelem letargiája jellemezték az általános pangást. Az állam minden jövedelmét fizetésekre folyósította. Az utak el voltak hanyagolva, iskolákat és kórházakat bezártak. A közigazgatást alkalmazhatatlan törvények sodorták kaotikus állapotba.

— A katonai felfegyverzés próbálkozásait, technikai hozzáértés és a pénzügyi kötelezettségek nem teljesítése akadályozták meg. Egy ország, amelynek pénzügyei kimerültek, gazdasági élete megbénult és amelyben általános reményvesztettség atmoszférája iett urrá, miközben az adósok és hitelezők két ellenséges táborba oszolva, nemzeti rendbontásokkal fenyegettek, — egy ilyen ország fogadott bennünket, midőn átvettük a hatalmat. A sors mindehhez hozzáadta annak az embernek tragikus elttinését, aki felkészült arra, hogy ennek a konszolidációs háborúnak a felelősségét viselje. Ion Ducára gondolok.

— A munka és erőfeszítések négy esztendeje telt el azóta, amely alatt egyetlen nyugodt és zavartalan napunk nem volt.

— Mit tettünk e négy esztendő során?

A négy évi mérleg — Az első helyen áll az ország pénzügyi talpraállítása. Rendet tettünk a pénzügyekben és helyreállítottuk a költségvetési egyensúlyt. Ecéből az 1934—35-ös költség-

vetést pedig újabb 565 millió lejjel redukáltuk. Likvidáltuk a múltból fennmaradt 22 milliárd 759 millió lejes összedűfűtet, kifizettük a hátralékos nyugdíjakat, rendeztük az állam és a vasút közötti függő ügyeket, a külföldi tartozásoknál, amelyek évi hat és félmilliárd lejjel terhelték a költségvetést, a hitelezőkkel folytatott tárgyalások során 1934-ben 5 milliárd 307 millió lej megtakarítást eszközöltünk, majd a következő évben újabb egymilliárd 414 millió lejt és így 6 milliárd 721 millió lejjel csökkentettük külföldi kötelezettségeinket. A törlesztés felfüggesztése folytán a négy pénzügyi évben 4 milliárd 620 millió lejjel könnyítettük meg külföldi terheinket, végeredményben tehát 16 milliárd 341 millió lejjel csökkentettük külföldi tartozásainkat és a költségvetésben a közadóságból 16 százalékról 8.2 százalékra redukáltuk.

A gazdasági élet fellendítése — Mindezek révén a gazdasági élet új lendületet vett. A Banca Nationala hifelműveleteinek egyenlege 3 milliárd 818 millió lejről 7 milliárd 405 millió lejre emelkedett. A betétek egymilliárd 283 millióról 3 milliárd 500 millióra emelkednek 1937 szeptemberéig. A postacekkek egyenlege 178 millió-

ról egymilliárd 66 millióra növekszik, a nagybankoknál levő betétek összege pedig 6 milliárd 744 millióról 10 milliárd 600 millióra.

— Átértékeljük a Banca Nationala ércfedezetét 4 milliárd 200 millió lejes többletrel valósitva meg. A Banca Nationala ércfedezeti arányszámát 35-ről 45 százalékra emeltük. Megteremtettük a mezőgazdasági, ipari, arany- és érctermő hitelintézetet. Intenzívvé tettük a nemzeti nevelést, gondoskodtunk a közegészségről, megteremtve a II. Károly kulturális alapot, amelynek egymilliárd 300 millió lejes örök járadéka az egyetemek klinikáinak fenntartását szolgálja. Olyan pénzügyi helyzetet teremtettünk, amelyben már hosszú idő óta nem volt az állam. A folyó évi költségvetés fölösleggel fog zárulni. Az állam tartozásai rendezve vannak, kötelezettségeit teljesíti és a magángazdaságban is helyreállt a jogbiztonság. A káosz eltűnt, helyét a rend és bizalom foglalta el: ime, ez a mi művünk. A gazdasági életet újjáélesztettük, a kivitel elérte a 21 milliárd 698 millió lejt az 1933 évi 14 milliárddal szemben. Ez év első kilenc hónapjában 22 milliárd 650 millió lejt értékű árut vittek ki az országból. Külkereskedelmi mérlegünk felesleges 9 milliárd 158 millió lejt tett ki az 1934 évi 2 milliárd 649 millióval szemben. Négy esztendő kormányzásunk alatt 25 milliárd lejt tesz ki kiviteli feleslegünk összege. Az ország ipari termelése az 1933 évi 34 milliárdról 51 milliárd lejre emelkedett 1936-ban.

A nemzeti munkavédelem — Tatarescu ezután a munkanélküliség megszüntetéséről beszélt, majd a nemzeti munkavédelmi törvény alkalmazásának eredményeit ismertette. A nemzeti munkavédelmi bizottság 1937. augusztusig 7791 vállalat helyzetét vizsgálta felül. Ezzel párhuzamosan erőteljes akciókat indított a kormány a román iparosok nevelése és helyzetének megerősítése érdekében. Ezután a mezőgazdasággal kapcsolatos megvalósításokról beszélt Tatarescu. Elmondotta, hogy három esztendő alatt 17 milliárd lejt jövedelmi többletet biztosított a kormány a román gazdaság számára, a román gabonatermelőknek vagonoként 23 ezer lejjel magasabb árat biztosítva. Az állatkivitel számára új felvevő piacokat teremtettünk. Ezen a téren száz százalékkal emeltük a jövedelmi többletet. A mezőgazdaságban új élet kezdődött el. A föld ára ismét emelkedett. A szövetségi téren ugyancsak hatalmas haladás volt észlelhető. Az elmúlt három esztendő alatt 1423 új szövetséget alakult.

— A közlekedés terén is lényeges javításokat eszközöltünk. Növeltük a mozdonyok és vagonok számát. Megkezdtük új vasutvonalak építését, Babadag—Tulcea, Bumbesti—Livezeni, Resita—Caransebes és Ilva Mica—Dornavatra között. Megkezdődtek a Tövis és Apahida közötti párhuzamos vasutvonal építésének munkálatai. A CFR-nek ugyancsak kegyensúlyozott költségvetése van. Utak és hidak építésére 6 milliárd lejt fordítottunk. Tíz éves tervet készítettünk új utak és hidak építésére. Kizárólag román vállalatoknak ad-

VILÁG TUKRA

Németországi kistükör

Néhány hét óta a nemzeti szocialista sajtó behatóan foglalkozik a Közkelettel. Jeruzsálem elmenekült nagyműftija és Ibn Saud arab király a nap hősei és a lapok azt szeretnék bizonyítani, hogy Egyiptom, Szíria és a perzsa öböl között háborús front alakult ki Anglia ellen. Már létesült is egy bizonyos háborús tudósítás. Kihangsúlyozzák, hogy Olaszország Lybiában egy egész expedíciós hadsereget gyűjt; hogy Ibn Saud csapatai készen állanak a transzjordániai határon; hogy Palesztina felkelő arabjai rendszeresen pusztítják az angol védőműveket, lerombolják a repülőterek hangárjait, gépeit és állomás épületeit és bombákkal nyugtalanítják a katonai transzportokat. Azt is írják, hogy az arab önkéntes és szabadcsapatok Szíria felől fogják megtámadni az angol birtokban levő közelkeleti területeket.

Nyilvánvaló, hogy a nemzeti szocialista sajtó támogatja az angoléneket, pártarab mozgalmat, amit Olaszország indított meg. Az SA sapkára turbánt helyeznek és rövidesen német keresztények, de inkább az ógermán pogányság hívei Mekkába fognak zarándokolni...

Németországban közben belső indulatok kavarognak. Az elégedetlen elemek már azon tanakodnak, hogy a hitlerizmus bukása esetén milyen államforma jöjjön. A legtöbbje „demokratikus népköztársaságról” álmodozik és legfőbb földadatúl a fiatalos fölvilágosítást tűzte ki. Az öregek ugyanis, akik végigcsinálták a háborút, a forradalmakat, a weimari alkotmányt, a német köztársaság hibákkal és erényekkel telített atmoszféráját, tudják, hogy milyen új Peretet kell kárpóttani egy demokratikus Németország számára.

Sokkal nehezebb lesz a fiatalság előkészítése. A mai német ifjúság még a jelszavak hatása alatt áll és a hitlerizmusról reméli jövőjét. „Kötelesség”, „áldozatkészség” és „bajtársi szeretet” — ezek a jelszavak futnak az ifjakat, akik csak akkor adják majd föl a hájru erőszakot elveiket, ha majd belátják a hitlerizmus teljes csődjét és tudni fogják, hogy a parancsuralom helyébe a polgári felelősséget és önrendelkezést kell az állam alapjául venni. A régi generáció és az ifjúság összefogása fogja megindítani a tisztító folyamatot Németországban. Népprontot akarunk kiépíteni, amelynek kezdeti elemei már alakulnak is a katonaiusok, a régi szocialdemokraták és a radikális polgári elemek között. Hitler — így mondják bizalmasan egymás között — gondoskodik a front kialakításáról. Sem a paraszt, sem a középosztály, sem a nagytőke nincs a hitlerizmus mellett, legkevésbé a munkásság. Még csak az SS és AS dandárjai azok, akik kitaranak, de ez sokat jelent, mert náluk a fegyver!

Csak ha majd az elégedetlenség ezeknek a soraiba is behatol, ha majd robbanásig feszül közöttük is a meghasonulás szelleme, lehet majd szó az új demokráta népköztársaságról.

A hatodik birodalom két és félszer annyi tisztviselő fölött rendelkezik, mint az előző rezsim. Három és félmillió tisztviselő és államiak mellé és fölre rendelt náci bizalmiak, jó fizetéssel persze. Két hadsereg, a reguláris és az Arbeitdienst; két rendőrség, az állami és az SS; két szocialis közigazgatás, állami és pártbeli; két agrár-igazgatóság és sok egyéb, amelyekhez járul még a pártapparátushoz tartozó funkcionáriusok egész sora.

Mibe kerül ez? Ha csupán kétszáz márka átlagos fizetést veszünk havonta, akkor három millió ember 7.2 milliárd márkát emészt föl, ebből kétharmad esik a birodalom költségvetésére, a tartományokra, a községekre, a többi a párt költségét terheli.

A nemzeti szocializmus ilyen módon a legdrágább állam szervezet. És ki fizeti ezeket? A termelő rétegek, elsősorban munkások és parasztok és a polgárok osztálya. Abban az arányban, ahogy nő a tisztviselők megalégedettsége, nő a parasztság és munkás ellen fogvicsorgató hangja.

Be ez csúnya annak a fának, amelyből re-

(Folytatás a 10. oldalon)

mélik, hogy ki fog lombosodni a német demokrácia.

Egy levél, amelyet Németországból küldött egy náciasszony, jellemzi legjobban a német helyzetet és az atmoszférát.

„Nem étek politikához — írja a német asszony — csak tudom, hogy rendben kell tartanom a háztartásomat. Kettőn vagyunk, a jövedelem miatt nem is panaszkodhatok, férjemnek jó kapcsolata vannak a párthoz, nem is nagy probléma az életünk, de amikor bevásárlásra gondolunk, kétségbe kell esnek, hogy ilyen viszonyok közé jutottunk. Ahová megyek, mindenütt csak kifogásokat és szidalmakat halok. Nemcsak, hogy emelkednek az árak, hanem semmit sem lehet kapni. És mégis milyen nyúl-nép vagyunk! Amikor Berlinbe jött Mussolini, mindenki kifutott az utcára és félnapokat ödögölt, csak azért, hogy jó helyről láthassa a vendéget.

Senki nem ismeri má, ki magát a bevásárlásnál. Nem tudjuk, mit lehet, mit nem lehet vásárolni. Agynevére volt gyorsan szükségem, bementem hát egy üzletbe. Nagy bála fehér portékát tesznek eléem, elég jól néz ki. De ha megfogom, olyan édes, mint a csalán. Szükségem van egy köpenyre. Pótanyagból készült ruhadarabot tesznek eléem. Széjjel megy, ahogy egy kicsit meg huzom. Megjédek. „Mondja kérem, ezt gyapjuból csinálták?” Az elárusító kisasszony szigorúan összeráncolja homlokát. „Ezre tilos válaszolni!” — mondja. Ha már nem vásárolhatok fehérneműt és köpenyt, próbáljuk meg, hátha biuzt vehetünk. Elvégre a hűes német szolidárnak valahol még is csak érvényesülnie kéne. Megmutatják a csinos francia battiszhoz hasonló matériát és a kész biuzt is. Megtapogatom. „Hát ez micsoda?” A kisasszony, szegény megjéjt, nem tudott válaszolni, csak megmagyarázta, hogyan kell a ruhadarabot használni. Nem szabad kifőzni, forrón nem szabad kimosni, vasalni sem szabad forrón; vigyázni kell vízcsöppre, esőre, mert ezek foltot hagynak.”

„A ruházkodásban megbuktunk. Hogyan állunk elemezés do'gában? Friss tojást nem lehet kapni. Sosem tudtam, hogy Chile lát el bennünket tojással. De ideá'kezesük után még hónapokig hűtőházakban tartják azzal, hogy kínai mintára vissza kell tartani a tojást, hogy izletesebb legyen. Friss tojás — olvasom az újságban — nem egészséges. Ugyilát-szik a tej sem egészséges, mert nagy takar-kosságát intenek. Kenyérrel is így vagyunk. Este ne egyen az ember kenyert — mond-ják vezéreink — kenyér helyet inkább burgo-nyát, ez könnyebb.”

„Megyek a vajkereskedőhöz. Megszagolom a vajt, büdös. A kereskedő vállalt vonogatja. „Nem adhatom vissza, mert akkor egyá'talában nem kapok a vajelosztó hivataltól. Kül-önben is, Németországban ma mindent meg-esznek.” Ipari cikkekkel sem állunk különbül. Férjem új irógépet akat vásárolni. Külön-böző üzletekben járunk, hátha találunk régi, jó anyagból készült gépet. Ilyen azonban már nem volt rakta'on. Az új gépek pompásan néznek ki, tündöklően be vannak vonva króm-mal, de hogy milyen a materijuk, arról jobb nem is beszélni. Amikor a kereskedő végre belátta, hogy az új anyagból készült áru-kaik lehetetlen boldogulni, azzal érvelt, hogy a nemzeti szocializmus új gazdasági teóriát állított fel. Eszeint nem jó a tartós gép, mert minél előbb mennek tönkre az ipari cik-kek, annál többet kell előállítani és annál ke-vevebb a munkanélküliség.

Természetesen próbáltuk meggyőzni őt en-nek az elméletnek tarthatatlanságáról. Rend-es, kiegyensúlyozott gazdasági viszonyok között — mondotta férjem — éppenséggel az a helyes, hogy minél szolidabb ipari cikkek jöjjenek ki és hogy a gazdasági élet minél több ember, vásárló képességét tegye lehető-vé. Akkor nincs munkanélküliség, mégis min-denki meg lehet elégedve azzal, amit vásá-rol.

A kereskedő erre megkérdezte férjemet, vannak-e összeköttetései az urakodó pá'hoz. Az igenlő válasz után csodálkozott, hogy fér-jem így „mert” beszélni. Ezután már nem politizáltunk, hanem férjem megvásárolta az új kurzus-irógépet, nehogy az ismeretlen ke-reskedő esetleg feljelentse.”

Ez a mai Németország képe. Vége a né-met szolidárnak és bizalomnak. A fiatalság már az erőszak és hamis látszat szellemében nevelkedik, az új rendszer kó'rumpálta az országot, amely híres volt alaposságáról és komolyságáról. Eppen ezért tiltakozik a né-met nép a viszonyok ellen. Tiltakozása ma még titkon, bizalmasok között való felhábo-rodásban nyilatkozik meg, de ez az atmosz-féra már éleli is azt a szellemet, amely el fogja söpörni a mai állapotok előidézését.

— Meghosszabbították a párizsi világlál-lítás vasuti kedvezményét. Bucurestiből je-lentik: A párizsi világlálítás látogatói szá-mára engedélyezett 50 százalékos vasuti ke-dvezmény december 12-ig érvényben ma'ad.

Az angol kormány rövidesen hozzájárul Palesztina felosztásának keresztülviteléhez?

A Jewish Agency tiltakozása a bevándorlási törvény ellen. Az olasz kormány Libiába hívta meg a jeruzsálemi főmuftit, akit azonban nem engednek ki egyelőre Szíriából

London, november 1. A Daily Telegraph jelentéi, hogy a palesztinai ter' mozgalomtól függetlenül az angol kormány nyomában hoz-zá járul a palesztinai felosztási terv megvalósításához, ami azt jelenti, hogy már a közeljövőben megtörténnek az intézkedések az országnak három, vagyis angol, zsidó és arab zónára való felosztására.

A lap tudnivaló, hogy máris megkezdődtek az előkészítő lépések ezen terv keresztülvite-lére. Jóllehet ez a híradás némi ellentétben áll Ormsby Gore gyarmatügyi miniszternek az alsóházban tett azon kijelentésével, hogy a kormány mindaddig nem szándékszik újabb lépéseket tenni, amíg helyre nem áll a teljes rend és nyugalom Palesztinában, — sok jel arra mutat, hogy a „Daily Herald” értesü-lősei fedik a valóságot. Hír szerint az angol kormány legutóbbi minisztertanácsa is ilyen értelemben foglalkozott a palesztinai problé-mákkal.

Az angol sajtó többsége a felosztási terv azonnali megvalósítása mellett foglal állást, míg a lapoknak kisebb része Palesztinának angol gyarmattá való átalakítását kívánja.

Az angol alsóház pénteki ülésén Wedgwood ezredes interpellációt intézett Ormsby Gore gyarmatügyi miniszterhez az új palesztinai bevándorlási törvény ügyében. A gyarmat-ügyi miniszter válaszában többek között a következőket mondotta:

— Remélem, hogy néhány napon belül ke-zemben lesz a „Palestine Gazette”, a palesztinai kormány hivatalos lapja, amely a be-vándorlási törvény módosításait közli és gon-doskodni fogok róla, hogy a parlament könyv-tárába kerüljön egy példány és rendelkezé-sére álljon a ház tagjainak. A rendelet elő-írja, hogy ha egy külföldi egyén, vagyis nem palesztinai állampolgár ellen az a vád merül fel, hogy illegális módon jött Palesztinába, vagy tartózkodási engedélyének lejárt a után is az országban marad, szánót kell adnia arról, hogy milyen jövedelmeket az orszá-gban. A rendelet bizonyos intézkedéseket ír elő azon egyénekre vonatkozólag is, akik segítséget nyújtanak a bevándorlási rende-letek megszegéséhez. Felhatalmazza továbbá a főkománányt a maximális bevándorlási kvóta megállapítására.

Jeruzsálemi jelentés szerint Mose Shertok, a Jewish Agency politikai osztályának veze-tője, beszédet tartott a palesztinai helyzetről az újságírók szövetségének ülésén és rámu-tatott a bizonytalan helyzeten káros gazda-sági kihatásaira. Shertok ezután élesen tá-madta a kormány újabb bevándorlási rende-léseit, ami a mandátum és a gazdasági be-fogadóképesség elvének nyílt megszegése.

A Zsidó Távívati Iroda jelentése sze'rint a Jewish Agency ekzekutívje jegyzékét inté-zett a palesztinai kormányhoz, amelyben éle-sen tiltakozik az új bevándorlási törvény el-len, amely november 4-én lép életbe. Pénteken újabb merénylet történt Jeru-zsálemben. Az óvárosban négy zsidót fegy-velés arabok támadtak meg. A megtámadot-tak közül az egyik behalt sérüléseibe. Az óvárosban emiatt a kormány újabb életbe lé-pette az ostomá'lapotot és az ottani lakos-ság költségeire husz újabb rendőrt állított szolgálatba.

A gazai és migdali arab notabilitásokkal közölték a hatóságok, hogy koncentrációs táborba viszik őket és felrobbantják házaikat, ha nem közlik azoknak az araboknak a ne-veit, akik az utóbbi időben elkövetett vasuti és egyéb merényletekben résztvettek.

A Holtenger környékén a rendőrség ül-dözőbe vette azt az arab bandát, amely meg-támadta a Palesztine Potash Company szal-lítmányait. A rendőrkutyák Mukhmas faluba vezették a rendőrséget, Jeruzsálemből nyolc kilométerre. A ház lakói, ahol a rendőrkü-tyák megállottak, menekülni próbáltak. A rendőrok több lövést adtak le, mire a men-ekülni akaró arabokat elfogták.

Beyruth, november 1. A francia hatósá-goknak nagy gondot okoz a főmufti tartoz-kodási helyének végleges megállapítása. A

mandatájus hatóságok vonakodnak attól, hogy hosszabb tartózkodási engedélyt adja-nak a muftinak Szíriában, vagy Libanonban, miután annak idején ő volt a közvetlen elő-idezője a marakkói zavargásoknak. Az angol hatóságok is odanyilatkoztak, hogy nem tart-ják kívánatosnak, hogy a mufti a palesztinai határ közelében, nevezetesen Damaszkuszban tartózkodjék. A mufti arra két engé-

„Japán teljesen berendezkedett az önellátásra és nem fél a szankcióktól sem”

Japán Németország példáját követve póttanyagokról gondoskodik

Yoshino japán kereskedelmi miniszter arra a kérdésre, hogy vajjon Japán be-rendezkedett-e már az önellátásra, ha a kilenchatalmi konferencia gazdasági szank-ciókra határozná el magát Japánnal szem-ben, így válaszol az újságíróknak:

— A gazdasági szankciók kérdését a leg alaposabban tanulmányoztuk. Meg va-gyunk győződve arról, hogy Japánnak semmiféle szankciók nem okozhatnak ne-hézségeket. Koreai és mandzsuriai segély-forrásainkat nagyon lebecsülik és ugylát-szik a külföldi még mindig nem tudja, hogy az ipari fejlődés jövőtáblá ma Ja-pán már egészen más, min' husz év előtt volt. Bőségesen el vagyunk látva minden-féle nyersanyaggal, beleértve a háboru továbbfolytatásához szükséges dolgo-kat is.

— Mi Japán álláspontja a többi hata-lom kínai gazdasági érdekeivel szemben?

— Azt hiszem, Kína kereskedelme az idegen országokkal a háboru befejtével is-mét virágzásnak indul majd. Japán éppen azért keveredett háboruba Kínával, mert egyenlő elbánást követelt minden ország számára a kínai külkereskedelem tekinté-tében. Japánnak éppen ezért nem áll szán-dékában Kína és a többi ország gazdasági kapcsolatait megzavarni. Mi egyszerűen csak azt akarjuk elérni, hogy Kína min-ket is ugyanugy kezeljen, mint a többi országot és hagyjon fel mostani japanel-lenes magatartásával.

Japán a háboru utáni napokban korlá-tozásokat léptetett életbe az Európából és Amerikából Japán felé irányuló importok-ra vonatkozólag. Megkérdeztük Yoshino minisztertől, vajjon ezek a korlátozások nem vezetnek-e majd arra hogy a japán piac teljesen elvész az érdekelt importó-rók számára?

— A beviteli korlátozások szükségren-dszabályok — mondotta a japán kereske-delmi miniszter. — Tiszteletben akarjuk tartani a külországokkal kötött kereske-

Axelrad orfodox Lóser Vendéglő Nagyváradon

(a Kereskedelmi Csarnok épületében)
Az étterem hatalmas helyisége kiválóan alkalmas lakodalmak, bankettek és ha-sználó ünnepek megrendezésére.

délyt, hogy Egyiptomba mehessen. Az angolok azonban itt sem látják őt szívesen és kívánságát megtagadták. A török kormány sem hajlandó menedéket adni a muftinak, mivel jelenléte befolyást gyakorolhat az omohamedán vallási kö'ökre, amelyek ellen-zékben állanak Atatürk kormányzatával szemben. Az olasz kormány Libiába hívta meg a muftit, ahol teljes mozgási szabadsá-got kapna. Valószínűleg azonban, hogy a muftinak sikerülni fog odáig eljutni.

delmi egyezményeket. Lehetséges, hogy bizonyos változtatásokra lesz szükség egyik-másik árucikkre vonatkozólag, de nem hinném, hogy a külföldi kereskedelem számára a japán piac elveszne. Nor-mális viszonyok között mindig szükségünk van behozatalra és különösen is Japánra életbevágóan fontos az árucserre, ma' csak a japán termékek exportja miatt is.

— Japán pénzügyi helyzete teljesen ki-elégítő — folytatta Yoshino kereskedelmi miniszter. — Ez abból is kitűnik, hogy milyen könnyűszerrel elő tudtuk teremte-ni a hadjárat folytatásához szükséges költségeket. A magánvállalkozás számára bőségesen van pénz, ami az alacsony ka-matlábból is látható. Az aranyfedezet arányszáma a belföldi árak és a külföldi fizetési eszközök jegyzései nem változtak. Mindezek alapján nem hinném, hogy kínai hadműveletei kedvezőtlen hatással járná-nak a japán gazdasági életre.

Japán önellátására visszatérve Yoshi-no miniszter kifejtette, hogy állandóan emelkedik a vastermelés, ami az új munka módszerre vezethető vissza. Ez lehetővé teszi olyan vasérc felhasznalását is, ame-lyeket azelőtt teljesen értéktelennek tar-tottak. Ami a gumi-, gyapju- és gyapot-szükségletek ellátását illeti, Japán éppen úgy, mint Németország lázas sietséggel dolgozik póttanyagok gyártásán. A ben-zin- és olajszükségletek kielégítése minde-nesetre nehéz kérdés de már előkészüle-teket tettek, hogy — akárcsak Németor-szágból — szénből benzint gyártsanak.

Yoshino miniszter szerint a szankciók nem okoznának nehézségeket az ország élelmiszerellátása tekintetében sem. Ja-pánban elegendő mennyiségű rizs van fel-halmozva, halat pedig annyit foghatnak, amennyit akarnak. Yoshino miniszter ka-lőnben is nagyon keves értékeknek tartja a szankciókat, amire a legkevesebb példát Olaszország szolgáltatta az abesszin há-boru idején.

Miért Be

Brüsszel, november 1. Belgiumban miniszte-valóban a legszélesebb maszkodott és annyira na, mint Van Zeeland. Köfokra hágott, amikor a demokrácia fegyvere szizmust. Bár senkise gada a rexista Degre tonkivüli programma Brüsszelben és titkos misítő főlénnyel ny Egész Európa szemé belga király által jav konferencia előkészíté szág és Anglia megbé Washingtonba utazott, aki a belga valuta d a lampénzügyek ren összes demokrata er megmentette hazáját t. ai káosztól; a tud aki — aki független politikai irányától — két hazája és a nem metország között, fe hogy a gazdasági vi sére is hivatott. Mos amikor a belga parlam látans formában biza Zeelandnak, joggal h némi pihenőt is eng Szabadságot vett és a délfancia tengerpa november elején ke időszakra akart viss meg kellett szakítani

Léon Degrelle

A belga fasizmus kómikus figura lett, sában olyan csufosan llandal szemben. Leg is elhagyta; pártja zavarosfejú fiatalem akart belenyugodni. Réel! civilizált állan hetetlen tónusban támlamentarizmust, hane is, elsősorban termé dot. Amig a támadá politikáját érintették velük. Degrelle elinté kikai kritikáját min tartották.

Degrelle bukása utá térre vitte át a harc sabb korrupciókkal v kai pártok vezetőit; akikre pedig valamik jét felépíthetni vélte. integritását még eze érintették. Degrelle tott „vádja” naivitás tól novemberéig, amí canélküli miniszter v zetéstelen szabadságo banktól. Mint akkor szerü nyereségből az Amikor aztán miní még nem készült el egy fillért sem vett tól. Később — miní — ismét elfoglalta a lását és ekkor a korá neki szerződészerűen ga nemzeti bank kifiz azért sem látott sen hiszen Van Zeeland jövedelemmel járó a 150 ezer frankkal do állásért hagyta ott, szolgálatára lehessen

De a belga nemzeti Degrelle-kampány so került a „Barmat-üg mint két évre nyulik

Töltőtoll hét

BOROS

papírkereskedésben

Tekintse meg kirakatait!   Tekintse meg kirakatait!

DURA-Optima fűtőelemeket

(Szárak-akkumulátor) használjon

DURA S. A. Timișoara

ST

Str. N. Iorga (volt

Miért kellett távoznia Van Zeelandnak Belgium miniszterelnöki székeből

Hogyan buktatta meg a Barmat-ügy a belga demokráciát

Brüsszel, november 1. Nem volt még Belgiumban miniszterelnök, aki annyira valóban a legszélesebb népi tömegekre támaszkodott és annyira népszerű lett volna, mint Van Zeeland. Népszerűsége a tőfokra hágott, amikor az idén áprilisban a demokrácia fegyvereivel legyőzte a fasisztust. Bár senkise kényszerítette, elfogadta a rexista Degrelle kihívását, pártokivüli programmal fellépett ellene Brüsszelben és titkos választáson megsemmisítő fölényrel nyerte meg a csatát. Egész Európa szeme rajta volt, amikor a belga király által javasolt világgazdasági konferencia előkészítésére, de Franciaország és Anglia megbízásából is, tavasszal Washingtonba utazott. Arról az emberről, aki a belga valuta devalválásával és a lampenzüggék rendbehozatalával, az összes demokrata erők összefogásával megmentette hazáját a gazdasági és politikai káosztól; a tudósról és pacifistáról aki — aki függetlenül kormányának belpolitikai irányától — megteremtette a békét hazája és a nemzeti szocialista Németország között, feltételezni lehetett, hogy a gazdasági világéke megteremtésére is hivatott. Most szeptember elején, amikor a belga parlament és szenátus eklatáns formában bizalmát fejezte ki Van Zeelandnak, joggal hihette, hogy végre némi pihenőt is engedélyezhet magának. Szabadságot vett és elutazott Belgrumból a délfraancia tengerpartra, ahová csak a november elején kezdődő új parlamenti időszakra akart visszatérni. Szabadságát meg kellett szakítania...

Leon Degrelle bosszúja

A belga fasiszta vezére: Leon Degrelle kómiikus figura lett, amikor 1937 áprilisában olyan csufosan megbukott Van Zeelanddal szemben. Legmeghittebb párhívei is elhagyták; pártja oszlának indult. A zavarosfejú fiatal ember ebbe sehogysem akart belenyugodni. Lapja, a „Le Rays Rées” civilizált államban szinte elképzelhetetlen tónusban támadta nemcsak a parlamentarizmust, hanem annak képviselőit is, elsősorban természetesen Van Zeelandot. Amíg a támadások nagy ellenfele politikáját érintették, senkise törődött velük. Degrelle elintézett ember volt; politikai kritikáját mindig is zagyvaságnak tartották.

Degrelle bukása után azonban személyes térre vitte át a harcot. A legfantasztikusabb korrupciókkal vádolta meg a politikai pártok vezetőit; főleg a katolikusokat, akikre pedig valamikor politikai karrierjét felépíthetné. Van Zeeland egyéni integritását még ezek a támadások sem érintették. Degrelle legtöbb hangoztatott „vádja” naivitás volt. 1934 júniusától novemberéig, amikor Van Zeeland tárcanélküli miniszter volt, erre az időre fizetéstelen szabadságot kapott a nemzeti banktól. Mint alkormányzó a mérleg-szerű nyereségből azonban tantiém járt. Amikor aztán miniszter lett, a mérleg még nem készült el. Miniszter korában egy fillért sem vett fel a nemzeti banktól. Később — miniszterelnöksége előtt — ismét elfoglalta a nemzeti banknál állását és ekkor a korábbi hivatali állásából neki szerződészerűen járó összeget a belga nemzeti bank kifizette. Ebben már csak azért sem látott senki korrupciót, mert hiszen Van Zeeland a 600 ezer frank évi jövedelemmel járó alkormányzói állást a 150 ezer frankkal dotált miniszterelnöki állásért hagyta ott, csak hogy hazájának szolgálatára lehessen.

De a belga nemzeti bank ellen folytatott Degrelle-kampány során újra napirendre került a „Barmat-ügy”. Ez az ügy több, mint két évre nyulik vissza. 1935-ben le-

tartóztatták Barmat Gyula volt berlini bankárt, aki Brüsszelben megvette a Goldzieher és Pensa bankházat és hamisított részvényekre és váltókra 30 millió belga frank hitelt szerzett a belga nemzeti banktól.

Még Degrelle sem merte állítani, hogy Van Zeeland, aki akkor alkormányzója volt a banknak, elősegítette ezeket a manipulációkat. De politikai bosszújának ki-elégítésére oly jó eszköz volt, hogy Van Zeeland nevébe belekeverte ebbe az ügybe. Azt állította, hogy Van Zeeland elmulasztotta a köteles gondosságot és több ízben vendége is volt a szélféreg bankár házában. Szeptember óta napról-napra támadta amiatt győztes ellenfelét. Még ez sem lett volna ok Van Zeeland lemondására. De a Barmat ellen folyamatban levő ügy során most vált szükségessé, hogy Van Zeeland tanuként jelenjék meg a bíróság előtt. Ugyanekkor a szociáldemokraták azt követelték, hogy a kormányelnök a rágalmakkal szemben forduljon a bírósághoz. Sem mint tanu, sem mint vádló nem akarta Van Zeeland a bíróságot miniszterelnöki pozíciójával befolyásolni.

Talán tényleg nem is volt eléggé óva-

tos alkormányzó korában Van Zeeland, amikor eltűrte Barmat Gyula bankár tevékenységét Belgiumban. Mert ez a Barmat Gyula már sötét múlttal terhelten került Belgiumba és ma nemcsak a belga, de a londoni és párizsi borságok is készülnek arra, hogy felelősségre vonják.

Barmat előbb fantasztikus vagyont szerzett Németországban, majd amikor elvesztette, óriási szélhámosságokat követett el Európában. Benn volt a keze a Staviszky-ügyben is. Brüsszelben bankházat alapított és itt törte ki a nyakát.

A brüsszeli botrány

A százmilliók és milliárdok mellett, amikor Barmat kezén megfordultak, eleinte pizslicsár ügynek tűnt az egész brüsszeli affér. Egy svéd képgyűjtő hölgytől, kinek világhírű gyűjteménye volt, kicsalt hat értékes képet, köztük egy Velasquez és egy Rembrandtot, a képeket elzálogosította, a fedezetül adott váltókat nem fizette ki. Régi recept: ilyen szimpla svihákságot legküzdelmesebb fiatalokorban sem csinált Barmat. A schwanenwerdei félszigeten épített tündéri kastélynak falán tuatjá-

Németországban bevezetik a sárgafoltot?

A Petit Parisien szenzációs leleplezése azokról a drákói intézkedésekről, amelyekre a nemzeti szocialista párt készül a zsidók ellen

Párizs, november 1. A „Petit Parisien” berlini forrásból szenzációs részleteket közöl azokkal a tervekről amelyek az antiszemita hadjárat újabb felfokozását készítik elő a Harmadik Birodalomban.

Eszerint Hitler felhatalmazta a nemzeti szocialista párt illetékes tényezőit, hogy likvidálják és végső konzekvenciáig megoldják a zsidókérdést. „A német állam a nemzeti szocialista párt kezébe rakta ezt a mandátumot, hogy ilymódon elhárítsa az állam felől a világvélemény felzudulását. Ez a közvélemény a német áruk bojkottálásával meggyengítette a német nemzetgazdaság pilléreit. A német állam tisztában van azzal, hogy ez a bojkott nem kizárólag a zsidóság akciója, hanem a fogyasztóknak széles tömegeit foglalja magában a világ minden részében.

Az új rendelkezéseknek megfelelően, a Führer felhatalmazása alapján minden kerületi biztost teljes akció-szabadságot ad a párt saját területén. Ha helyesnek tartja, jogában áll bevezetni a sárgafoltot, mint a zsidók ruháikon kötelesek vi-

selni. Ebben az ügyben tanácskozások folytak a nemzeti szocialista párt vezető személyiségei között.”

A német kormány megtiltotta a lapoknak, hogy bármilyen hírt is közöljenek ezen újabb rendelkezésekkel kapcsolatban. A zsidó sajtónak is külön megtiltották, hogy foglalkozzék a tervbe vett intézkedésekkel és különösen azt, hogy állást foglaljon a lengyelországi zsidó üldözöttségekkel szemben. Megtiltották továbbá, hogy árja német részt vegyen zsidónak a temetésén.

A németországi zsidók gazdasági helyzete napról-napra rosszabbodik. A helyzet katasztrófálissá fajul. Azok a zsidók, kiknek még ma kenyerek van, nem tudják, mit hoz a holnap.

A Petit Parisien azt is tudni véli, biztos forrásból, hogy az a kiskereskedelem, amely eddig még fenn tudta tartani magát, ha súlyos körülmények között is, melyek különösen a zsidókra nehezedtek, nyomasztó módon, egy egy félétven belül likvidálódnak.

Nyolc és félmillió lejes kártérítést fizet az állam Constantin Pavelnek, a Román Opera volt igazgatójának

A volt igazgató azonban még tartozásait sem rendezheti a kártérítési összegből

Cluj, november 1. (Az Uj Kelet tud.) Emlékeztet az a harc, amely éveken keresztül folyt Constantin Pavel, a kolozsvári Román Opera volt igazgatója és a kultuszminisztérium között. Pavel az impériumváltozás után tenoristája és főrendezője, később pedig az állammai kötött megállapodás és külön törvény alapján koncesszionáriussá lett a kolozsvári román Operának. A bérleti szerződést azonban a kultuszminisztérium egyoldaluan

felbontotta, mire Constantin Pavel kártérítési pert indított az állam ellen. A per kiegyezéssel végződött, amelynek szövegét a Monitorul Oficial mai száma közli. Eszerint Constantin Pavel, mint a kolozsvári román Opera és Nemzeti Színház koncesszionáriusa nyolcmillió 526 ezer lej kártérítést kap, három százalékos koncessziós kölcsönkötvényekben azzal a feltétellel, ha véglegesen és sürgősen likvidálja a kolozsvári Román Opera volt

val lógtak olyanfajta képek, amilyenekből pár darabot a svéd nőtől elsikkasztott.

Az igazi baj persze nem is ezekből a képekből lett. Kiderült, hogy a Goldzieher és Pensa cég fizetésképtelen és Barmat már végső szorultságában követte el a kis képviselést. A fizetésképtelenségi ügy során aztán meg kellett állapítani, hogy Barmat Gyula bankházának milliókat adott kölcsön a belga nemzeti bank és ezekre a fedezet: egy sereg hamisított váltó és rengeteg hamisított részvény. De a belga nemzeti bankon kívül Londonban és Párizsban is számos károsult tett feljelentést; mindkét metropolis elfogató parancsot adott ki ellene.

A bonyolult Barmat-ügy meg nem került tárgyalásra; a német és belga demokrácia kompromittálójá csak mostanában fog bírálé állni. Ezen a tárgyalason kell megjelennie Van Zeelandnak is. Többévi fegyházbüntetés vár Barmat Gyulara. A brüsszeli fegyház után következnek a londoni, azután a párizsi. Barmat ma hatvan felé jár. A várható büntetési évek számát tekintve, körülbelül életfogytiglan nem kerül már ki a börtönből. Ez a karrier és ez az élet tehát le van zárva: fizikai értelemben is. Talán még hallunk a brüsszeli, londoni és párizsi főtárgyalásokról, de aztán Barmat Gyula már csak a történelem lesz. A történelem azonban fel fogja jegyezni, hogy ez a lelkiismeretlen szélhámos hozta talán a legnagyobb bajt az európai demokráciára.

Élesztő
keltető minőségben készült
KLEIN
szeszélesztőgyárban SEINI, jud. Satumare.

cses zenészeinek bírói ítélettel megerősített követeléseit, valamint a koncesszió idejéből származó összes tartozásait az Operának és Nemzeti Színháznak.

A nyolc és félmillió lej értékű papirosokat a minisztérium a kolozsvári Nemzeti Színház adminisztrációjánál teszi letétbe, kötelezve ezt, hogy likvidálja Pavel összes követeléseit, valamint a bérlet összes tartozásait.

Nem kell azonban azt hinni, hogy Constantin Pavel a megállapodás alapján egyik napról a másikra gazdag emberré lett. A nyolc és félmillió lej névértékű papiros készpénzben alig ér valamivel többet, mint hárommilliót. És ez a pénz sem jut Pavel kezébe. A színház adminisztrációjára abból más igényeket tartozik kielégíteni és főleg olyan tartozásokat rendezni, amelyek nem Constantin Pavel hibájából keletkeztek. Ilyen például az Opera volt cseh zenészeinek követelése, akiket Alex Mavrodin, a színházak volt vezérigazgatójának egyenes utasítására volt kénytelen Pavel elbocsátani. Ez az elcsúsztatott intézkedés egymagában négy és félmillió lej meghaladó kártérítési igény megítélését vont maga után az elbocsátott zenészek javára. Ezen felül 600 ezer lej adóval tartozik a bérlet az államnak, több, mint 500 ezer lej a villamosüzemnek és több, mint egymillió lejjel az Opera és színház különböző szállítóinak. Végül kielégítésre várnak különböző ügyvédi költségek is. A nyolc és félmillió lejes kártérítésből tehát Constantin Pavel még tartozásait sem fogja kifizethetni.

Szobafestőt, mázolókat
csak
Grätz-ot
Telefon: 32-16. Str. Memorandului 20.
Str. Filipescu 15.

STEAN-féle or. kóser vendéglő Nagyváradon
Str. N. Iorga (volt Zöldta uca) 19. Országszerte elismert kitűnő konyha, szolid árak, Erdély vezető étterme, az utazó közönség kedvenc találkozóhelye. ארטה כשר

A kolozsvári Zsidó Párt tisztújító közgyűlése

Ujból dr. Kertész Jenőt választották meg a tagozat elnökévé

Cluj, november 1. A Zsidó Párt kolozsvári tagozata vasárnap délelőtt az Edison mozgószínházban tartotta meg tisztújító közgyűlését. A tisztelettel megválasztott elnök, dr. Kertész Jenő beszédében, amelynek során hangzott, hogy ez a közgyűlés történelmi jelentőségű a párt szempontjából, mert a választás az alkotmányos munka kezdetét jelenti. A jövőben kevés szóval fog elhangzani, mert a párt nem demagóg eszközökkel akar dolgozni, hanem munkával akarja kiérdemelni a tömegek elismerését. A megnyitó beszéd után dr. Kertész elnök Szirmai Istvánnak adta meg a szót, aki hosszasan ismertette a tagozat eddigi munkáját.

Ezt a közgyűlést — hangzott többek között a szervezeti jelentés — nem csak a veszélyeztetettség érzése hozta össze, hanem a szervezeti munka is. Az Országos Zsidó Párt Temesváron 1935-ben megtartott tizenötödik gyűlésén fektették le a munkaprogram alapját, ahol kimondták, hogy meg kell teremteni az egységet és a pártnak tömegszervezettel való megszervezésén kívül a demokratizálást is célul tűzték ki.

A kolozsvári tagozat első jelentős eredménye a női szekció megalakulása volt. A párt munkaprogramjának megszervezésénél az volt a főszempont, hogy közös platformot teremtsenek a zsidóság legkülönbözőbb rétegei között.

Bizottságok jártak uccáról uccára, házi házra és számos zsidó kisembert győzött meg arról, hogy a felvilágosító munka, hogy miélt van elsőrendű fontossága annak, hogy a pártba belépjenek; mert csak a tömegbázison álló párt tud önvédelmi harcot folytatni.

Ugyancsak 1936-ban megalakult az iparos szekciók, azáltal, hogy a cionista iparos szervezetek területileg beléptek a Zsidó Pártba. Megalakultak a területi bizottságok is, amelyek elmentek a templomokba és imaházakba és szociálhigiéniai és kultúraadásokat tartottak. Megindult a kultúraadások sora. A mi munkánk nyomán Nagyvárada, Temesvár és Marosvásárhely is követte példánkat. Végül folyó év júniusában a helyi tagozat 11 delegátussal képviseltette magát a bucsureti országos párt kongresszuson, ahol őszir jelentek meg a női és iparos szekciók kiküldöttjei. Ugyancsak megalakult a zsidó népkönyvtár, amely a nők és ifjúsági szekciók lelkes munkájára folytán ma már 600 könyvet számlál. Ezeket az eredményeket természetesen a belső harcok is kísérték, de talán éppen ennek köszönhetjük, hogy a mai közgyűlésen egységes listát tudunk benyújtani.

Ezután dr. Klein Miksa kért szót, aki szenvedélyes hangos bírálta az erdélyi zsidó közélet eddigi irányításának módját.

Dr. Kasztner Rezső válaszolt a felszólalásra. A mai súlyos körülmények nem engedik meg a zsidóságunk egy meddő és távolról sem indokolt látszó belső ekverés luxusát. Ha majd eljön az ideje a számonkérésnek, ki fog derülni, hogy vádlók és vádlottak közül kiket és milyen mértékben terhel a felelősség a hibákért és mulasztásokért.

Utána Finkelstein iparos lelkes felszólalásában kérte a közgyűlést, hogy teremtsék meg a zsidó egységet a munkások és az intellektuelek között. Szeretné, ha mához egy évre a zsidó középiskola felavatására gyűlhetne össze a kolozsvári zsidóság.

Farkas Mendel azt hangoztatja, hogy háttérbe kell szorítani minden személyes kérdést és mindenki álljon az egységes jelölőlista mellé az új vezetőség megválasztásánál.

Ezután Klein Imre titkár terjeszt elő a pénztár jelentését, majd Kertész Jenő dr. át-

adja az elnöki széklet Gottlieb Józsefnek, a Zsidó Nemzeti Szövetség helyi csoportja elnökének a választások levezetésére. Jäger Mór a Párizs ucca és környéke zsidó lakossága nevében kéri az egység fenntartását.

Utána Szirmai István előterjesztli az egységes jelölőlistát, amelynek alapján a közgyűlés egyhangulag a következő vezetőséget választja meg:

Elnök: Dr. Kertész Jenő.
Alelnökök: Gottlieb József, dr. Hamburg József, dr. Kasztner Rezső, Kertész Izsoné, Schwartz Ignác, Szirmai István.
Főtákosok: Dr. Kertész Fr. Miklós, dr. Schwartz Vilmos.

Titkársági Sajtóosztály: dr. Fekete György, Titkár: Klein Imre.
Jegyző: Zélig Jenő.
Pénztárnok: Klein Hugó.

Ellenőrök: Peiler Lajos, Klein Hugó.

Munkabizottság:

Politikai referens: Dr. Kasztner Rezső.
Szervező: Szirmai István.
Gazdaság-társadalom: Weimann Jenő.
Sajtó: Barzilay István.
Kultur: Dr. Márton Lajos.
Női szekció: Schönberger Kálmáné.
Ifjúsági szekció: Dr. Karpf Ferenc.
Iparos szekció: Dr. Kertész Fr. Miklós.
Pénzügy: Deutsch Zoltán.
Jogügy: Dr. Fendrich Jenő.

Az elnöki tanács tagjai

1. Az elnökség tagjai. 2. A központi vezetőségnek helyben lakó tagjai: Dr. Fischer József, dr. Marton Ernő, dr. Hermann Dezső, Jámor Ferenc, Vigdorovics Izso, Wieder Jenő, Schönberger Kálmáné, dr. Fändrich Ernő, Jäger Mór, Hamlet József, Kohn Mihály, Lázár Mór, Albert Nándor, Arner Izák, Csobán Jenő, az Izr. Nőegylet elnöke, a Wizo elnöke, Spielmann Mór, Grün Zoltán, Dávid Aron, Zélig Jenő, Szuk Izso, Schwartzt Márton, Róza Mór, Boschán Géza, Heves Vilmos, László Gyula, Adler Jenő, Weinberger Nándor, dr. Weisz Jenő, Rados Manó, dr. Vass Zoltán, Grün Mór, Somogyi Miksa, Léb Miksa, Hellmann Jenő, Hartenstein Ius, Kun Jenő, Rosenfeld Ármán, dr. Pintér István, Salamon Mendel, Farkas Mendel, Léb Jenő, Weimann Jenő, Dávid Hugó, dr. Struhl Ármán, Wohl Vilmos, dr. Friedler Sándor, Danzig Hillé, dr. Köplich Ferenc, Halpert Fischl, Deutsch Ernő, Spitzer Bernát, Léb Vilmos, Grünwald Lajos, Halász Erzsébet, Grosz Hermann, dr. Marton Ernő, Szirmai György, Szuk Izsoné, Fritsch Rózi, Glaser Edit, Lieblich Baba, Gärtner Eugénia, Eidlitz Livia, Goldstein Jenő, Löwy Jolán, Weisz Rózi, Szirmai Sári, Deutsch M. Károly, Blau Dezső, Kohn Dávid, Goldstein Jenő, Kaufmann Dávid, Mandel Ferenc, Rosenfeld Ferenc, Klein Sándor, Grün Zoltán, Mármososch Manó, Schwartz Sándor, Nussbaum Mihály, Finkelstein S., Majer Mózes, ing. Klein Gyula, Weisz Gyula, dr. Farkas Imre, Heller Ferenc, Rosenzweig Ernáné, Fischer Rudolf, dr. Kepes Imre, Sándor Samu, dr. Erzmann Béla, Léb Ödön, dr. Sebők Elek és Gilau, Cojocna, Aghires, Hida, Sármas, Huedin delegátusai.

László Jenő az elnökség tiszteltbeli tagja. Dr. Kertész Jenő tartotta meg ezután elnöki záróbeszédét. Hangsúlyozta a párt költségvetési keretei kiszélesítésének szükségességét, mert a jelenlegi költségvetés nem elegendő a párt zökkenésmentes működésének biztosításához.

Kertész Jenő dr. buzdító szavait nagy lelkesedéssel fogadta a közgyűlés, amely emelkedett hangulatban ért véget.

AZ ÉLETÉRT VIVOTT KÜZDELEMBEN A SZERENCSE A LEGNAGYOBB SZEREPÉT JÁTSZA

Egyetlen szerencsesors-jegggyel mindent megold!

Egyen ezert minden áron keresni kell.

Ne mulasszon el egyetlen alkalmai mert csak így találhat rá!

November 1-én lesz a XV sorsjéggye I. osztályának a húzása. Felkászúti szerencse e nagy órákúdjára!

ÁLLAMI Sorsjéggye

A SZÍNHÁZ HETI MUSORA:

Kedd fél 9: 3:1 a szerelem javára. (Hatodszor.)
Szerda fél 9: 3:1 a szerelem javára. (Hetedszer.)
Csütörtök fél 9: 3:1 a szerelem javára. (Nyolcadszor.)

Péntek fél 9: Különös szerelem. (Steve Passeur világhírű színműve Harsányi Zsolt fordításában, a magyar bemutató előadásokkal egyidejűleg! Főszereplők: Harmath Jolán, Erényi Böske, Lantos Béla, Tóth Elek, Szabados Árpád, Mészáros Béla, Deesy Jenő. Rendező: Szabados Árpád. Premier bérlet 11. szám.)

Szombat d. u. 4: Solness építőmester. Ifjúsági előadás, kizárólag az iskolák részére.)
este 9: Sidy Thal jiddis társulatának vendégjátéka: A kincs. (Salom Alejchem zenés vígjátéka.)

Vasárnap d. u. 4: Sidy Thal társulatának vendégjátéka.

d. u. fél 7: Delila (Molnár Ferenc óriási sikeri vígjátéka, rendezés helyarával, a premier diadalmas szereposztásában.)
este 9: Sidy Thal társulatának bucsu-előadása: Színház lángokban. (I. Sternberg grandiózus revije. Max Halm zenéjével.)

Hétfő fél 9: Különös szerelem. (Rendes bérlet 11. Irodalmi bérlet 6. sz.)

A ROMÁN OPERA MUSORA:

Szerda, november 3: Mártha.
Péntek, november 5: Aida. (Aurel Tripon tenorista vendégfellépésével.)
Szombat, november 6 (iskolai matiné): Cigánybáró.
Vasárnap, november 7 (este): Parasztbecstület és Bajazzók.
Hétfő, november 8: Vigözvegy.

SELECT MOZGO MUSORA:

Hétfő, kedd, szerda:
Borzalmak völgye. Végig szines, izgalmas kalandorfilm, főszerepekben: Georg Brent, Beverly Robertes.

MUNKAS MOZGO MUSORA:

Hétfőn, kedden, szerdán
3, 6 és 9 órakor Kolozsváron utoljára:
A páluccai fiúk. Molnár Ferenc világhírű regénye filmen. II. Az 1-es számú közellenség. Izgalmas gangster dráma. Fősz.: Lionel Barrymore, Chester Morris és Jaan Arthur. III. Journal.

ROYAL MOZGO MUSORA:

Ma, kedden egy rendkívüli esemény színhelye lesz! A francia filmgyártás gyöngyének bemutatója! A vörös éjszakák. Tolstoj „Elo halott” című regényének filmváltozata. Signoret utolsó filmje. Partnerei: Victor Francen, Gaby Morlay. Journal.

URANIA MOZGO MUSORA:

Hétfő, kedd, szerda:
Hetedik menyország. Simone Simon könnyekig megható filmje. Partnerei: James Steawrrt.

CAPITOL MOZGO MUSORA:

Világsiker! Egy asszony különös története, az Anyal. Marlene Dietrich az asszony, Herbert Marschall a férj és Melvyn Douglas a szerető. Irta: Lengye Menyhért. Rendezte: Lubitsch Ernő. Jégyek elővételben. Számozott helyek.

A cuzisták kolozsvári politikai gyűlése
A kolozsmegyei cuzista szervezet vasárnap délelőtt 11 órára az Edison mozgóba gyűlésre hívtott egybe. A Pátria szerint a gyűlésen alig 150 ember jelent meg, akiknek legnagyobb része Kolozsvártól rekrutálódott, miután a megyei lakosság a legcsekélyebb érdeklődést sem tanúsította a gyűlés iránt. A gyűlés egyébként lelkesen énejezte Gogát és a hatalmat a cuzistáknak követelte. Fedorca és Hetco ügyvédek a nemzeti paraszpártot támadták.

Jól megborotválkozva

ROTBART
MOND-EXTRA

jókedvű!

Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség

jótekonycélú tárgysorsjátéka

Engedélyezve a Loteria de Stat által 3094. szám alatt 1937 augusztus 13-án.

A sorsjéggye ára Lei 50.— 4000 sorsjéggye 250 nyeeemény A sorsjéggye ára Lei 50.—

Huzás 1937 november 28.

Délelőtt 11 órakor a Zsidó Kulturóthonban (Str. Moldani 5.)

Fnyeremények:
Egy Mine'va rádió 1938-as típus (4 lámpás), palesztinai hajójegy II. oszt., aranykarkötő óra, ruhaszövetek, különböző keramikai porcellán és faragott dísz tárgyak, tea- és fekete-kávészervizek, írókészletek, fényképezőgép, értékes román, héber, német, magyar könyvek, palesztinai díszműtárgyak.

To

Sanghaiból érkezők folytak a rugatar levő hópánok igyekeztek a sang-Kaj-Sek szert a 4-ik „halk” pte.

A japán tüzer a Szuceu folyarék lépni. A kínienálnak és egy megvetni lábát Hong-Kongból apának ezer tenigetén. A Ho avó szigetét füormányzót reve. A Havas jelenista rabló tegn ábósát, amely zik Esing-Kingt „rablók” vissza et veszettek.

Japán

A brit hatóságelmét arra az egy japán bomb fellobbanása oklatona veszette elyes intézkedsonló incidenciak Melbourneból szervezettek kiállen az összes japán a Japánnak szüntetését köv

Ciang

Berlinből jeCsang-Kaj-Sek a bírdalmi fővet. A tábornokint kihallgatás von Blomberg

Japán

közle

Tokió, novempán fővárosból egyik meghatate, hogy a japvaló közleledés amelynek alap tika alkotná n kívül is. A talyan előrehalpak állítják é meg. Az esetl japán paktum köleg annak k probléma.

Arta a kérdkivánják a körendezésé.e, a ja kijelentette, harmadik hat a baráti állanem talánának kellene adni, h neme kedekek nizmusnak, m

A ma reggfoglaloztatja kérdése a egyezményhez „Ha Olaszors ez nem jelent tapasztalt pörösítését. A holnap ta'án de a béke ez mértékben.”

„Ola

Róma, nove taffására vál többek között

Von P

Párizs, no Midi jelenté rizs vendége a francia fő nagykövetség hogy Pápen A kiállítás rizsba, ahol

Tokió megerősíti a japán-olasz közeledés hírét

Heves harcok folynak a sanghaji nemzetközi koncesszió közelében. Elindult Brüsszelbe az olasz delegáció

Sanghaiból érkező jelentések szerint ádáz harcok folynak a nemzetközi koncessziótól nyugatar levő hadállások körül, ahonnan a japánok igyekeznek kiszorítani a kínaiakat. **Sang-Kaj-Sek** marsall vitéz magatartású srt a 4-ik „halálvezred” összes katonáit előlptette.

A japán tüzérsg egész éjszaka bombázta **Szuceu** folyam partjait, amelyet át akarak lépni. A kínai erők azonban továbbra is tenállnak és egyetlen japán katona sem tud megvetni lábát a folyam balpartján.

Hong-Kongból érkezett híradás szerint a japánok ezer tengerészt tettek partra **Quemoy** szigetén. A Hong-Kongtól 450 mérföldnyire vó szigetet függetlenné nyilvánították és kormányzót reveztek ki az élére.

A Havas jelenti: Több száz kínai kommunista rabló tegnap megtámadta **Shaping-Kaj** állópartot, amely 80 kilométernyire délre fekszik **Esing-King**től. 10 órai véres harc után „rablók” visszavonultak. A japánok 14 embert veszítettek, sebesültjei száma 6.

Japánellenes bojkott Ausztriában

A brit hatóságok felhívták a japánok figyelmét arra az újabb incidensre, amelyet egy japán bombának angol hangáron történt elrobbanása okozott. Ezuttal három angol katona vesztette életét. Az angol hatóságok súlyos intézkedéseket követelnek, hogy hasonló incidensek ne ismétlődjenek meg.

Melbourneből jelentik: Az ausztráliai szakszervezetek kiáltványt bocsátottak ki, amelyben az összes japán árucikket bojkottálását is a Japánnak való hadianyagszállítás bezüntetését követelik.

Ciangpói kínai tábornok Berlnben

Berlnből jelentik: **Ciangpói** tábornok, **Osang-Kaj-Sek** marsall munkatársa tegnap a birodalmi fővárosba érkezett Rómából jövet. A tábornokot minden valószínűség szerint kihallgatáson fogadják **Hitle** kancellár és von **Blomberg** hadügyminiszter is.

Japán nyilatkozott Tokió és Róma közeledéséről

Tokió, november 1. A Stefani jelenti a japán fővárosból, hogy a külügyminisztérium egyik meghatalmazott képviselője kijelentette, hogy a japán kormány az Olaszszághoz való közeledés lehetőségeit tanulmányozza, amelynek alapját a kommunistaellenes politika alkotná nem csak Kínában, hanem azon kívül is. A tárgyalások azonban még nem olyan előrehaladtak, mint ahogy egyes lapok állítják és azoknak sikere sem biztos még. Az esetleges megegyezések a német-japán paktummal való összeegyeztetése és főleg annak kiterjesztése rendkívül kényes probléma.

Arra a kérdésre, vajon a japánok tényleg kívánják a közvetítést a Kínával való ügyek rendezésére, a külügyminisztérium megbízottja kijelentette, hogy Japán nem kívánja egy harmadik hatalomnak a beavatkozását, de a baráti államok közvetítési próbákozásai nem találhatnak elutasításra. Kínának értésére kellene adni, hogy vessen véget a japánellenes meste'kedéseknek és vessen gátat a kommunizmusnak, mert ez a béke előfeltétele.

A ma reggeli francia lapokat élénken foglalkoztatja Olaszország csatlakozásának kérdése a komintem eleni német-japán egyezményhez. Az *Époque* a következőket írja: „Ha Olaszország csatlakozik a paktumhoz, ez nem jelent mást, mint az utóbbi időben tapasztalt politikai orientálódásnak a megerősítését. A diktatórikus államok csoportja holnap ta'an újabb tényezővel erősödik meg, de a béke ezzel nem szilárdul meg hasonló mértékben.”

„Olaszország támogatja Németország gyarmati követeléseit”

Róma, november 1. A francia sajtó magatartására válaszul a „Giornale d'Italia” többek között leszögezi, hogy volt idő, midőn

Von Papen Párizsban

Párizs, november 1. (Rador.) A Paris Midi jelenti: Von Papen péntek óta Párizs vendége. Október 29-én este érkezett a francia fővárosba, szombaton a német nagykövetségen ebédelt, ahol azt állítják, hogy Papen utja szigorúan magánjellegű. A kiállítás megtekintésére érkezett Párizsba, ahol holnapig marad.

Olaszországot megakadályozhatták abban, hogy véleményét szabadon nyilváníthassa az európai problémákról. Olaszország támogatja Németország gyarmati követeléseit még akkor is, ha a volt olasz kormányzat aláírta a versaillesi szerződést. Ez azonban nem gátolhatja meg a fasizista Olaszországot abban, hogy a békeszerződések revízióját kéri. Annak ellenére, hogy Olaszország is részesült a versaillesi és saint-germaini békeszerződések adományaiiban, jelentékeny előnyökről mondott le Ausztria, Magyarország és főleg a Dunamedence békéjének érdekében.

Elindult Brüsszelbe az olasz delegáció

Az a delegáció, amely Olaszországot a kilenchatalmi értekezleten fogja képviselni, ma elutazott Brüsszelbe. A küldöttséget **Aldrovani** gróf vezeti.

Egész Olaszország tegnap a birodalom megte'emtésének évfordulóját ünnepelte és a Spanyolországból esett legionáriusok emlékének adózott.

Dimitroffot elmozdították a harmadik internacionale éléről

CLUJ, november 1. *Ellenőrizhetetlen forrásból származó hírek már többször hírüladták, hogy Dimitroff, a III-ik internacionale titkára kegyvesztett lett, sőt egyes hírek szerint le is tartóztatták.*

Most hivatalos moszkvai távirat erősíti meg Dimitroff kegyvesztettségének hírét. A hivatalos közlés szerint Dimitroffot felszólították, bocsássa a III-ik internacionale titkári tisztségét a szovjetek főtanácsának rendelkezésére.

Dimitroff menesztésének híre nagy feltűnést keltett Európaszerte. Neve a Reichstag felgyújtásának pörével kapcsolatban került felszínre, amikor is bátor és férfias magatartásával még vádlónak tiszteletét is kívívta. Amikor felmentették Moszkvába került, ahol a legmagasabb tisztséget, a Internacionale főtitkárságát bízta rá a komintern. Ebben a minőségében új kommunista politikát inaugurált, ő volt a kezdeményezője a népfronti politikának.

Ma a CAPITOLBAN

Egy különleges asszony különös története, a

ANGYAL

MARLENE DIETRICH az asszony
HERBERT MARSHALL a férj és
MELVYN DOUGLAS a szerető

Írta: Lengyel Menyhért

Jegyek elővételben! Számozott helyek!

Világsiker!

Szombaton este már Kolozsváron játszanak Sidy Thalék

Solem Alejchem legszebb, legszidóbb alkotását fogják bemutatni. Jegyek elővétele megkezdődött a Davila Színház pénztáránál

Cluj, november 1. Szombaton este már Kolozsváron üdvözölhetjük Sidy Thalékat, akik ezuttal hatalmas színpadi apparátussal, kitűnő zenekarral és a legjobb előadóművészekkel jönnek hozzánk, hogy bemutassák a legutóbbi évek leghatalmasabb alkotását, **Solem Alejchem** „Ojcer”-jét, amely kell, hogy minden zsidó ember szívét és lelkét földerítse. Látni rogjuk a nagy jiddis elbeszélő művészetét át a mai zsidóság fájdalmas reményekkel és csalódásokkal, főlemelő szeretettel, varázslatos jóssággal telített életét.

Az „Ojcer” rövid foglalata: Egy lengyel városka régi temetőjében egy gyermek Napoleon-aranyat talált, amellyel felbolygatja az egész város nyugalmát. Mindenki titokzatos, rejtett kincsekről álmodozik, aranyásókka válnak az emberek, amíg a hatóság közbe nem lép és amíg egy amerikai rokon meg nem oldja romantikus módon a dráma komplikációt.

A darabot **Jozsef Sternberg**, a neves költő és dramaturg hozta színre. Az „Ojcer” föltárja a zsidó lélek titkos redőit, megmutatja karakterbeli sajátosságát olyan érdekesítő cselekmény keretében, amely ezt a szindarabot már ezért is a jiddis irodalom klasszikus művei közé emeli. „A kincs” című zenei dráma Bukarestben, valamint az ó-királyság városaiban hatalmas sikert aratott. Mindenfelé úgy ünneplik a szép sikert, mint annakidején az első vilnai truppot.

Sidy Thalék repertoárjának másik da-

rabja látványos minden ízében, fülbemászó zenével és hasremegtető szellemességgel. Címe: „Egy színház lángokban.” Ennek a zenéjét is **Max Halm** szerezte **Jakob Sternberg** szövegére. Sidy Thallal az élen hatalmas balett táncos; az aktuális kacagató strófákat **Teffner** és az együttes legjobb kómikusai adják elő. A darab zenéje teljesen modern (ezt is **Max Halm** komponálta) és kiállítása vetekedik bármely fővárosi operett- és revüszínházzal.

Sidy Thalék erdélyi körutjuk után távoznak az országból. A litván állam a dívát, **Teffnert**, **Sternberget**, **Max Halm** zeneszerzőt és az együttes néhány jelesebb tagját szerződtette a kovnoi színház előadásaira. Erdély zsidó közönsége bizonyára örömmel várja a művészvendégeket, akik képességeik és tudásuk legjavát fogják megcsillogtatni.

A társulat magával hozza teljes fölszerelést, amely három vasuti kocsi vesz igénybe. A romániai jiddis színészet ekkora apparátust eddig még nem ismert.

Mintogy e hét végén Sidy Thalék már városunkban lesznek, mindenki jól teszi, ha elővételben gondoskodik jegyekről a Davila Színház pénztáránál.

— Az asszony kötelessége törődni azzal, hogy bélműködése rendben legyen, amit pedig úgy érhet el, ha reggelenként éngyomorra egy félpohár természetes „**Ferenc József**” keserűvizet iszik, amely enyhén és kellemesen, pontosan és biztosan szanálja a z emésztés folyamatát. Kérdezze meg orvosát.

A Zsidó Párt tömegdemonstrációja Nagyváradon

Leikes előkészületek élzük meg a vasárnap tisztújító közgyűlést

Oradea, november 1. (Az Új Kelet tud.) A Zsidó Párt biharmegyei tagozatának vezetősége három héttel ezelőtt sötételes belső megmozdulások eredményeképpen lemondott. Nagyvárad zsidóságának minden rétege lelkesen és tömegesen vesz részt a párttagozat tisztújításának előkészítésében, amely iránt városzerte eddig még nem tapasztalt érdeklődés nyilatkozik meg. Ennek jegyében zajlott le vasárnap a kereskedelmi csarnok épületében a választást előkészítő bizottság nagygyűlése, amelynek résztvevői zsufolásig megtöltötték a termek.

Dr. Weisz Endre elnök románnyelvű megnyitóját után **Fuchs Salamon**, az Aguda elnöke szólt fel és emondotta, hogy hat éven keresztül hitelteli aggodalmak tartották távol az aktív pártmunkától. A mai körülmények között azonban minden egyes zsidónak a pártban van a helye, felfogására való tekintet nélkül. A heti szidra idézeteivel támasztotta alá felszólalását és **Avraham** szavait idézte, aki azt mondotta, hogy „gév vótosziv” (idegen és állampolgár) vagyok köztökben.

Dr. Gellért Miksa programban foglalta össze az elővetkezendő vezetőség feladatait és különösen egy komoly jogvédő iroda felállítását tartotta szükségesnek.

Dr. Kepecs Samu a tagozaton belüli ellenzéki harc történetét és okait ismertette, majd **Rosenberg József** a cionista ifjúság öntudatos csatlakozását jelentette be a mozgalomhoz. **Bátori Dániel** a Poale Cedek hozzájárulását tolmácsolta, **Juszt Mose** pedig a válásos zsidó ifjúság részvételét biztosította megható beszéd keretében. **Teitelbaum Miksa** a **Mizrahi** nevében mondott talpraesett beszédet.

A biharmegyei tagozat vasárnap, november 6-án a Kereskedelmi Csarnok épületében lévő **Axelrad** étterem helyiségében tartja tisztújító közgyűlést. A választások reggel 9 órától délután 3 óráig tartanak.

A radikalszocialista párt hű marad a népfronthoz

Lille, november 1. A francia radikalszocialista párt kongresszusának tegnapi ülésén helyeselték **Ebel** vosgesi képviselő nyilatkozatát, aki leszögezte, hogy a radikalszocialista párt hű maradt a Népfronti kormányval szemben vállalt kötelezettségéhez. Nem akának szövetséget kötni a jobboldali embeveivel, akik rágalomhadjáratot indítottak a radikalszocialista párt legjelesebb vezetői ellen. A párt legteljesebb bizalmat szavaz meg a **Chaumemps** kormányának, ugyanakkor szövetnek, ha javíthatnának a francia munkaéletszínvonalán, de tartásuk tiszteletben a kiske'eskedők, hivatalnokok, kis vállalkozók, mérnökök és technikusok érdekeit is.

A kongresszusi banketten **Daladier** hadügyminiszter beszédet mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy a radikalszocialista párt egyik bázisa volt és marad a köztársasági egységnek. Azt akarjuk — mondotta **Daladier** — hogy Franciaország előharcosa legyen a népek felszabadításáért harcoló eszmének.

LEGUJABB SPORT

Kinizsi-Vienna 2:1 (2:0)

Temesvári tudósítónk telefonálja: A Kinizsi labdarugócsapata, amely vasárnap Aradon súlyos vereséget szenvedett az AMTE együttesétől, hétfő délután kitett magáért: legyőzte a Vienna csapatát 2:1 (2:0) arányban. A Kinizsi győzelme annál is inkább meglepő, mert a Vienna első temesvári mérkőzése alkalmával tegnap legyőzte a Ripensiat.

A Kinizsi egyébként végig jobb volt bécsi ellenfelénél. A vezetőgölt már a 31. percben megszerezte Tiszert révén, míg két perc múlva **Szilárd** a honi csapat második gólját lövi. A második féldőben kiegyensúlyozottabb a játék, a bécsi csapat támadásait azonban a Kinizsi védelme sikerrel tartja vissza. Mégis a második részidő 43. percében a Viennának sikerül gólt elérnie **Barili** révén. A mérkőzést ezer néző előtt **Chicin** vezette.

NOVEMBER 2.

Degradáltak a gogo-cuzisták máramarosi főnökét, mert nem rendezett elég zsidóverést a megyében

Maramaros megyében nem lehet a szokásos antiszemita jelszavakkal tömegeket toborozni

Sighet, november 1. (Az Uj Kelet tud.) A zsidógyűlölő „ideológiát” Máramaros megye részére teljesen át kellene alakítani és a helyi viszonyoknak megfelelő köntösbe kellene öltöztetni.

Mert az antiszemita ügynökök által más vidékeken terjesztett „propagandaanyag” eben a különös megyében nem megfelelő...

Máramaros megyében ugyanis csak időzjelben lehet zsidó nagytökekről és zsidó jólétről beszélni. A máramarosi parasztnak hiába is igyekezne valaki a fejébe verni, hogy a zsidó nem dolgozik, hanem a román paraszt munkájából él.

A máramarosi falusi zsidók együtt izadnak. A „feketemunkánál” a román paraszttal együtt szántják, vetik a földet és együtt káromkodnak a rossz termés miatt. A balsors egyformán sújtja őket, sőt a zsidót sokkal jobban és ezt az értelmes román paraszt is látja.

Máramaros — a „szüz talaj”...

A cuzista, vagy vasgárdista agitátorok hiába is igyekeznek Máramarosban, vajmi kevés eredményt érnek el. A legutóbbi községi és megyei választásokon az összes jobboldali együttvéve nem értek el annyi szavazatot, mint a nemzeti parasztpárt vagy a liberális párt külön-külön. A jobboldaliak által megszerzett kevés szavazat is inkább a jelöltek személyének, mintsem az általuk hirdetett gyűlölet „eszméknek” szólt.

A cuzista párt központja Máramaros megyét „szüz talajnak” nevezi, amely még „megdolgozásra” vár. Állandóan halogatták ezt a „megdolgozást”, míg végül röviddel ezelőtt sor került rá.

Leégnék a cuzista propagandisták

Mint emlékeztet a Nichifor Robu és az ifjabbik Cuza által vezetett „propaganda különítmény” Máramaros megyét is megjárta. Szándékosan utolsónak hagyták a „szüz talaj” megdolgozását és... szépen leégnék. Gyűléseiken alig vett részt néhány lélek, a legtöbb helyen pedig kikaparták, vagy elűzték őket.

A máramarosi paraszt nem veszi be azt a maszlagot, amely szerint minden baj kuforrása Icig zsidó, aki hajnalról éjjelig orrával turja a földet, hogy a napi betevő falatot megkeresse.

Degradálják a cuzista helyicsoport elnökét

A cuzista propagandisták kudarca nem maradt minden konzekvencia nélkül. Cuza professzor elcsapta az eddigi helyicsoport főnököt Tanase Pusca felsőkereskedelmi iskolaigazgató akinek helyére Niculor Robu jelölte ki. Pusca igazgató ur kénytelen volt az alelnöki tisztséggel megelégedni. Micu Aurel, az alsó kereskedelmi iskola igazgatója, aki nemrég még alelnöke volt a gogo-cuzista pártnak, nem várta be a lefokozást, hanem már előbb otthagya a pártot. Most Robu elnök ur igyekszik „feléleszteni” Máramarosban a cuzista szellemet és újja akarja szervezni a pártorganizációt.

Hogyan lett cuzista Pusca tanárból

Tanase Pusca tanárt akár csak Micu Aurel, akik a tulnyomó részben kisebbségi növendékekkel rendelkező kereskedelmi liceum élén állanak, demokrata felfogásu, józan gondolkodásu pedagógusoknak ismerte mindenki a megyében. Viselkedésükkel az utóbbi időben sem cáfolták rá ezen hírukra. Csupán az volt feltűnő, hogy éppen a cuzista párt élén kötöttek ki.

Akik azonban közelebbről ismerik a dolgokat tudják enek a nyitját is. Pusca és Micu tanárok az Averescu pártnak voltak a hívei, majd a szétválás után Gogát kö-

veték. A legélesebben elleneztek a Cuzával való fuziót és annak létrejötté után is a mérsékelt, gyűlölet mentes nacionalizmus hívei maradtak.

A cuzistáknak nem volt megfelelő emberük Máramarosban. Az összes tisztségekre így gogisták kerültek, akik a párton belül is a mérsékelt gogista irányzat hívei maradtak. Sőt, Goga tuzó nacionalizmusát is a legélesebben elítélték. Kisebbségi szempontból nem is volt semmi kifogás a máramarosi „cuzista” vezérkar ellen. Aktivitásuk mindössze néhány manifesztum kibocsátásában nyilvánult meg, amelyeket korlátozott mennyiségben terjesztettek a falvakban, de amelyeknek stílusa szelidnek volt mondható a vajdista manifesztumokhoz képest.

Ilyen körülmények között látogatott el a cuzista propaganda különítmény Máramarosba. Természetes, hogy nem voltak meglepedve az eredménnyel, mert nem rendezett elég zsidóverést a megyében. és ennek kifejezést is adtak. Sőt — mint megirtuk — Pusca elnököt megfosztották tisztségétől.

Egy utazó ciportec jegyzeteiből...

Chalucok között Hátszegen és Lugoson

Két kis ember csoport. Chalucok szigete az erdélyi zsidó keserűség tengerében. A jövőnek két kis fénypontja.

Az egyik chaluc-csoport Hátszeg határában törte a földet. Itt a maroknyi zsidó közösség támogatása mellett, husz zsidó fiatal él, válogatott nélkülözések közepette.

Hátszegről félórás séta után jut ki az ember a Barisszia szniffre, a chalucok munkatelepére. Eldugott helyen, kis patak partján négy kis faépület. Itt gazdálkodnak a chalucok, 12 hold földön. Ebből a kis földből él meg husz ember. Igaz, husz heteként egyszer-kétszer kerül az asztalra, az is igaz, hogy összezsufoitan, közös, nagy szobában lakik tizenöt fiatal férfi. Kaszárnyaélet, és kemény testi munka. De mikor befordulunk a telepre vezető kis ösvényre, a hangos kutyaugatással egyidőben egy chaluc érces hangja héber dalokat irányít hozzánk a széllel. Ezt a munkát csak lelkesedéssel lehet kibírni. Jórésztük érettségi után került ide, másrésztük a javisávk fülledt levegőjéből. És nem hiányzik az íróasztal kényelme, vagy a

A cuzista központ Danilát akarja Máramarosba küldeni

Danila neve nem cseng ismeretlenül az Uj Kelet olvasó táborra előtt. Constantin Danila volt az, aki 1930-ban az emlékeztetés borsai rémnapokat rendezte meg. Danila aztán „megért”, felhagyott a politikával és népoktató lett Bihar megyében. A cuzista párt vezetősége most mindent elkövet, hogy Danilát megnyerje magának. Megbocsátjának vasgárdista, majd később nemzeti parasztpárti multját, ha elvállalja a cuzista párt máramarosi helyicsoportjának aktiv elnökségét. Biztos állást is ígértek neki és Goga Oktávián személyesen írt ajánlólevelet Puiu bukovinai metropolitának, hogy a most létesült máramarosi görög keleti püspökséghez, mint „világi misszionárius” alkalmazzák.

Danila, mint „független nacionalista” jelöltetni akarja magát Máramarosban

Danila — mint kiderült — már ráállott alkura, de aztán meggondolta magát. Nem akarja feladni függetlenségét és úgy döntött, hogy inkább mint „független nacionalista” képviselőnek jelölteti magát Máramarosban a közlegő parlamenti választásokon. A napokban Szigeten tartózkodott és bizalmas megbeszéléseket folytatott barátaival.

Mint egyik barátjának kijelentette: bizik népszerűségében és szónoki képességében a „független nacionalista” képviselőnek jelöltetni, hogy a máramarosi politikai életben számoljanak személyével.

A beavottak azonban tudni vélik,

15 éve óv

ez a védjegy

az utánczartak

KOPROL
CSOKOLÁDÉ
A TÖKÉLETES HASHAJTÓ

hogy Danilát, a liberálisok — akik az újabb választásokat is leakarják vezetni — jelöltetnek Danilát „független nacionalista”-ként, hogy gyengítsék a többi jobboldali alakulatok választási esélyeit ezáltal a maguk malmára hajtvva a vizet.

Végül pedig hadd álljon itt egy komoly, pártokon felül álló személyiség néhány szavas nyilatkozata:

... Máramarosban már nem lehet szép szavakkal és ígéretekkel operálni. A paraszt tömegek nem dőlnek be az antiszemita frázisoknak.

Máramaros nem lehet többé a benem váltott ígéretek földje. A tömegek tetteket várnak...

Kálmán Kálmán

val jeleskedik a szhiff. Az ideán már jobb káposztát termeltek, mint a bulgárok. A piacon kedvelik az árújukat. Öröm nézni, amint a havasok mőc lakói zöldpaprikát vásárolnak az agyonintellektualizált zsidó legények sátorában...

Mufti, a kutya

Az állatállományra nagyon büszke a chalucok kis csoportja. Két tehenük és két lovuk van. Az egyik tehén és az egyik kanca anyai örömkönek néz elébe. Ez a szaporodás jelentős jövedelmi forrása a szniffnek. A növendék csikót és a borjut jó áron eladják. Nevezetes a farkskutya is. Muftinak hívják...

Az ősszel alijázott a szniff néhány tagja. Hamarosan akad majd új jövevény, aki elfoglalja a helyüket...

Ott ebédeltünk a chalucokkal. Saját termesztett zöldség és krumplicsok volt ebédre, jókora szelet kenyereket faltunk hozzá. A palesztinai izgalmakról folyt a beszélgetés. Arról azonban szó sem volt, hogy mindez valakit is elkedvetlenítsen. Ők a jövő katonái és ezek a katonák állják a harcot...

A lugosi ipari mesterségek között

Lugoson nincs följük a chalucoknak. A Hámor Hámor chalucai iparvállalatoknál végemér nagyszámos munkát. Ok is huszan vannak. A férfiak és nők aránya itt is olyan kedvezőtlen, mint Hátszegen. Tizenöt fiu és öt lány. A zsidó polgárlány még nem vállalkozik pionir munkára. Sok előítéletet kell még legyőznie, míg olyan lelkesedéssel és erővel áll a frontba, mint a zsidó fiu, aki gyakran a családjával folytatott nehéz harc árán szerezte meg magának a chaluc munkalehetőségét. Itt is a tisztaság és rend ragad magával. Közös ebédöljükben ott áll a könyvszekrény, az asztalon a héber nyelvtanítás kézikönyvei.

Panaszolja a chalucok, hogy a megérőltető testi munka után bizony kevés idő marad kulturális munkára. Napi nyolcvan lejt keresnek a fiuk, ebből kell eltartani a háztartást. A lugosi zsidók mintaszerű áldozatkészséggel teremtik elő a hiányzó összeget.

A lugosi szniffnek öt tagja indult el most a palesztinai, letelepedés felé. Hamar betöltik az ő helyüket is.

Boldogan üdvözölnék minden látogatót. Üdvözölnék mindenkit aki könyvet hoz...

Nincs nagyobb öröm, mint ezt a két chaluc csoportot látni. Komoly lelkiismeretes munkában megkeményedett arcok. Lelkes, kemény tekintetek. Intelligencia és munkakészség.

A zsidó apák nem szégyenkezhetnek fiaik miatt...

Barzilay István

SZÉKELY ÉS RÉTI
BUTORGYÁR R.T. · BUCURESTI · TG. MUREŞ
TERVEZÉSÉBEN
KIVÁ NATRA MEGBIZOTTUNK FELKERESI

zág B)—Ankara. vá...
magyar csapat góljai...
Turai és Balogh ló...
—Szeged 4:1 (3:0),
3:2 (1:1), Ujpest—
ETO—Budafok 2:0
1:1, Kispeszt—Török...
rsenyzői
versenyen
ping és Blint—Dono...
Tibor Haggibbor, 2...
gibbor, 3. Kroll Imre...
D. KKASE.
y: 1. Seemann Anna...
y Sári KKASE, 3. de...
szfály: 1. Nyirajházi...
iné Royal, 3. Salamor...
Seemann KKASE—Beké...
szsz Royal, 3. Kolozs...
E és Nagy Gabi KAC...
oyal (Vladone, Krebe...
Haggibbor (Diamant...
Roser), 3. KKASE.

BZET

szak előtt
szerelem

lyel ezt az operett...
ülhet egyelőre meg...
3:1 a szerelem ja...
is az operett-társu...
kötött kötelezettsé...
napra Nagyváradra...
zatérve, természet...
sorozatos előadás...
puzzsnyf sfoj ure...
ágát.

tt és szinte a bete...
tragédiája, hogy ép...
tetett férfi vágja...
nyű és learazo igaz...
nőt halálra sebez...
és porig alázza ke...
teremtés a maga...
sszuját, amely már...
us véget. Azt a vé...
sejthet előre, de...
ajtva és szinte meg...
a függöny legördül...

főszerepeit Har...
óske, Rajnai Elli...
éla, Mészáros Béla...
s Árpád játszik. A...
rendezi.

BEK

cégnél nagy árked...
sználja fel a kedvező...
s (d. e. fél 10-ig és...
hajfestés 180 lejtől...
vizondolás 25 lei...
hajvágás 20 lejtől.

Garanciával rendelke...
jellegére a kiadóba.

alon Calea Marechal...
é szűsmunkákat a...
ett.

azonnal felvétetik...
előnyben részesül...
ére a kiadóba kül...

fürdőszobahaszna...
szére. Str. Aurel

Egy boldog közösség születése

A „Naissance d'une cité” párizsi bemutatója

Párizs, november 1. (Az Uj Kelet tud.) Jean Richard Bloch gigantikus kísérletét nézem a párizsi Velodrom d'Hiverben és önkéntelenül Chaplinre gondolok, a munka mechanizmusától megzavarodott Chaplinre a „Modern idők”-ben minden idők legnagyobb filmjében.

Nem is modern színjátás ez, hanem forradalom a színjátás terén. Méreteiben és eszközeiben egyaránt gigantikus, kivitelében pedig páratlan. Szereplői nem játékosok, hanem élnek; minden szavukkal és mozdulatukkal kezünkbe adják tulajdon életüket és a nézők lenyűgözve bámulják azt a természetes egyszerűséget, amellyel mindezt csinálják.

A hatalmas cirkusz (amely sportpalota céljait is szolgálja) tömege van emberekkel. Az előadást a világkiállítás keretében illesztették s így a közönség, már a mai sajtóbemutató is, nemzetközinek nevezhető, de sokszere tehető a francia közönség száma is.

A hétköznap

A roppant porond két oldalán ütemes lassúsággal betolnak két faalkotmányt, két lakosztály modelljét. A porond két oldalán hajszálra ugyanaz történik. A két lakosztályban két ember felkel és minden munkára ébredő ember megszokott mechanikus mozdulataival elvégzi reggeli mosakodását. Minden mozdulatukat ütemesen kíséri a zene. Teljes sötétségen kitolják a két szobát és betolnak helyettük két bisztrót (kis kávéházak, ahol az emberek a pult előtt állva esznek és isznak). A két ember bemegy reggelizni (természetesen közben többen is csatlakoznak hozzájuk). A hétköznap reggeli szürkeségében álmos újságárusok jelennek meg és egy éjjeli kávéház hazafelé tartó énekesnője harmonikaszó mellett a párizsi ucca életére annyira jellemző szanszonok egyikét énekl. Aztán eltűnnek a bisztrók is; megjelenik a metro (földalatti vasut) és megindul feléje a párizsi munkára ébredő reggelek emberáradata. A tömeg a metro két oldalán sorakozik föl és valami csodálatos ritmusra egyszerre mindenki kinyitja újságját (az újság a munkába induló párizsi ember kezéből soha hiányzik). A rendezés olyan csodálatos, hogy lélegzetelállítóan mered az ember a roppant arénára, ahol az emberek ütemes mormogással olvassák újságjaikat. Ez a tömeg itt saját végzetének balsorsának okát keresi és egyszerre mintegy feleletül megjelennek a szónokok egymásután dicsérik saját politikai irányzatukat. Mindet tularsogja egy: valahol, messze az óceánban, fölfedeztek egy szigetet, amely bővelkedik mindenféle olyan javakkal, amelyek a népek boldogítására különösen alkalmasak. Mindenki elmehet oda, aki akar csupán dolgozni kell és minden kétségükre felelet kapnak.

A szín teljesen elsötétedik. Titokzatos fényhatások kíséretében megjelenik a szimbolikus hajó, amely a népek tömegeit a boldogító sziget felé viszi. Fedélzetéről édes, gondtalan zene és ének hallik.

Jön az ellenség

Most következik a látványos előadás második és csodálatosabb része: a színek kavargó sokaságában az emberek számai 400 szereplő van a színen; az ember hirtelen nem is tudja, hová nézzen hová kapja a fejét. Az emberek kisebb-nagyobb csoportokat képeznek és ritmikus mozdulatokkal a munkát jelképezik: a karok lendületből biztosan lehet következtetni a kalapács ütéseire, a lábak mozdulataiból a varrógépek hajtására és így tovább. Hallatlan méretű revü ez, ahol a szereplők egyszerű pullovereket, sötét szoknyákat és laposarkú cipőket viselnek, úgy, amint az utcán járnak, vagy munkába mennek.

Ebben a boldog világban egyszerre megjelenik a rádió.

Világgá kürtöli, hogy a szigeten petróleumot találtak és mérhetetlen gazdagság

kutforrássá lett. Most olyasmi történik, ami páratlanul áll a színjátás történetében: a rádió elhozza a riasztó hírt a szigetre: az ellenséges másik világ elindult a sziget felé, hogy azt birtokba vegye. A boldogan dolgozó tömeg riadtan fut az aréna egyik vége felé, ahonnan visszahőkölnek a fegyveres katonaság elöl. Az aréna másik vége felé futnak, ahol ugyanez történik. Gépfegyverek szólalnak meg és gázmaszkos katonák jelennek meg hangosan puffogó motorkerékpárokon; tökéletes háborús felkészültség, amelynek eredményeképpen megjelennek a sziget közepén a határok, szuronyos határőrkkel, zászlókkal, stb. A szigetet fétfelé osztják, két ország lesz belőle és a tömeg riadtan suttogja:

— Passeport (utlevél), mi az?

A Népszövetség beleszól

Ebbe a zürzavarba harsogja ismét bele a rádió, hogy a Népszövetség beleszól a dologba, rendezetet hozott, amely szerint az államok jogtalanul támadták meg a szigetet, ki kell onnan takarodniok. A katonaság elvonul, a határok eltűnnek és a sziget egyszerre ismét a boldogság és elégedettség képét mutatja, olyan képet, amit soha lehet elfelejteni. A rendezés pártlan nagyszerűséggel a sokszáz ember-

ből egyetlen hatalmas tableau-t csinált: mindenki vagy minden kis csoport mást csinál és mégis valami hallatlan egység hatását kelte. Táncolnak, tornáznak, labdázhatnak, apró sátrakban weekendeznek, halásznak, eveznek, versenyt futnak, bicikliznek, apró köröket alkotnak egyesek és kis gyerekek dallamára táncolnak. Fenn a magasban artisták dolgoznak a trapézokon, lenn pedig, középen, bohócok vetik nevetséges bukfencküket. A végén a sokszáz ember egymás kezét fogva oriai láncban kigyózza, táncolva vonul ki, felejthetetlen benyomást hagyva maga után.

Emberi és művészi teljesítmény

Nagyon valószínű, hogy Jean Richard Bloch maga sem hitt ebben a csodálatos és naiv utópiában, amit a Velodrom d'Hiverben a filmszerűen boldog „happy end” Párizs közössége elé tárt. Ez azonban nem változtat az előadás és rendezés nagyszerűségén. A „La Maison de la Culture” (Kulturház) kezdeményezése folytán került a darab előadásra és néhány hivatásos színész, zenész és artista kivételével szereplői a munkás kultur- és dal-, valamint sportegyletek tagjaiból kerültek ki. A táncok és mozdulatok csodás összhangja Pierre Aldebert és Tony Gregory munkája. Azonban úgy a végjáték derült és mozgalmalás képén, mint az első rész komor hangulatain világosan érezhető és látható az a lelkes odaadás, ami a szereplő munkásifjuságot eltöltötte.

Egyszóval az utópisztikus gondolat minden naiv hite és valószínűtlensége ellenére is nagyszerű emberi és művészi teljesítmény a „Naissance d'une cité”, amelyet Jean Richard Bloch elént tárt.

(f. n.)

Vége van-e a világválságnak?

A javulás legkedvezőbb jele a takarékbetét állomány jelentő növekedése, a világ helyzete mégsem rózsás

Nyolc év óta tart, azt mondják vége van. Nyolc év óta, ha tisztviselőt bocsátanak el Újzélálandban, vagy ha fizetést szállítanak le, ugyanaz a magyarázat, ugyanaz a refrén: világválság van. Végre, néhány év óta tartó, alig elhiht és kétséges javulási jelek után az idén egymásra lepnek meg bennünket a különben zord gazdaság-tudósítók a világ talpraállásának megdönthetetlen bizonyítékai. Azt mondják, hogy többet termelünk, többet fogyasztunk, mint azelőtt, a bevétel és nyereségek meredeken emelkedő vonalban ivelnek fölfelé. A tengerentuli országok még hatása alatt állanak a nagy nyersanyagkeresletnek. Amerikában, Angliában és a Skandináv államokban olyan nyaralási idény volt — persze nem az időjárás, hanem a forgalmat tekintve — amire már nem is tudnak példát felhozni. Sőt — az idén még Ausztrália költségvetése is deficitmentes, pedig az minden válság nélkül is állandóan sántikált.

A javulás jelei

A jó hírt ösztönzerűen szívesebben hiszi el az ember, mint a rosszat. S miután a szakemberek kedvező és kecsegtető újságjainak bizalmat előlegeztünk, keressük meg most már részleteiben, miben áll tehát az a javulás?

Ha minden gazdasági tényező ugyanolyan fokon áll ma, mint 1929-ben, akkor még nem mondhatjuk azt, hogy javult a helyzet. A dolgok rendje ugyanis az volna, hogy minden év haladást, előremenést jelentsen. Ha másért nem, hát azért, mert

a világ népessége még is csak szaporodik és minden egyes ember azzal, hogy eszik, ruhát hord, lakik, már egymagában munkaalkalmat teremt és pusztán létével emeli a termelést, forgalmat és fogyasztást. Valójában csak akkor lenne szabad a válság legyőzéséről beszélni, ha minden vonatkozásban olyan fejlődést látnánk, mint amennyivel többen vagyunk.

De ne legyünk szerénytelenek. Erjük be egyelőre azzal, hogy a világ nyersanyag-termelése tényleg hét százalékkal magasabb, mint volt a válság előtt. Ezt szétbontva azt látjuk, hogy a mezőgazdaság csak három-négy százalékos emelkedésért el a takarmánytermelés meg éppen leesett és ma tizenöt százalékkal kevesebb, mint nyolc év előtt. Ez a nagy általánosságban mozgó meghatározás világrészenként másként alakul. Például az ázsiai területek sokkal lendületesebb fejlődést mutatnak, mint Északamerika, ahol a mezőgazdaság tizenöt, az álelmiszer termelés öt és a takarmánytermelés meg éppen negyvenegy százalékkal áll a krízis előtti színvonal alatt.

Az ipar termelése

De ez csak az alapanyagokra vonatkozik. Sokkal fontosabb az ipar helyzete. Itt viszont azt látjuk, hogy a fejlődés hulláma még nem érkezett el. A világ csak ugyanannyit termel ma, mint 1929-ben, Amerika meg éppen egytizedével kevesebbet. Természetesen minden ilyen összehasonlításkor van egy nagy hibája: az, hogy a kiindulópontnak vett év — itt

Könyvtári könyveket és egyéb könyvkötői munkákat a legolcsóbban 20% áreszállítással köt a

„Gloria” könyvkötészet

Saját érdekében jegyezze meg a címet:

„Gloria” könyvkötészet,

Piafa Unirii No. 9.

Szőrmék

legolcsóbb beszerzési forrása

Mandelbaum szücsnél

Calea Regele Ferdinand 20.

1929 — nem tekinthető valami abszolút normának. Már most, ha egy országban éppen akkor különféle nehézségek voltak, amiket azóta sikerült kiküszöbölnie, akkor ott rendkívüli fejlődést látnak, ellenében másokkal, ahol a normális viszonyoktól kevesebb eltérés mutatkozott. Így például a jelen esetben Oroszország ipari termelése kétszáznyolcvankét százalékkal nagyobb, mint nyolc év előtt, tehát csaknem megtriplázódott: ugyanez a helyzet az angol ipar fejlődése csak egy nyolcadot mutat, pedig hát a kettő közt lesz egy kis különbség. És így, ha a hirtelen kiugrott hogy a nagy fejlődés korántsem általános és egyenletes. A francia ipari termelés még mindig harminc százalékkal alacsonyabb, mint volt, hasonlóan alakult a hollandok is a múlt évben — idén valamit javult, de még mindig nem érte utól egykori színvonalát. Hasonló helyzetben van az osztrák, belga, csehszlovák és lengyel ipar, bár azt el kell ismerni, hogy az 1937. év mindenütt javulást jelentett. De az ipar nemcsak mint áru és értéktérelő tényező fontos, hanem mint munkateremtő is. Azt már láttuk, hogy körülbelül ugyanakkora keretek közt folyik a termelés ma, mint a válság előtt.

A munkanélküliek milliói

Hogy áll a kérdés a foglalkoztatás szempontjából?

Tudjuk, hogy a válság legkegyetlenebb kihatása a munkanélküliségben jelentkezett. Egyes országokban nemzedéknyi embertömeg rőtt bele a munkaköteles korba anélkül, hogy más megélhetési forrás, mint a „dole”, a munkanélküli segély észébe jutott volna. Ma is rettenetes nagy a munkátlan tömegek nyomása a munkapiacra. Németország például hatalmas erőfeszítéseket tett arra, hogy ezt a rémet legyőzze, mégis hétszázhetvenhatezer munkanélkülit tartott még az idén májusban is nyilván, — igaz, ugyan, hogy 1933-ban majdnem ötmillió volt. Ausztriában megnőtt a számuk és ugyanígy Belgiumban, Kanadában és még egy tucat országban. Franciaország háromszázötvenezer munkátlan segélyez ma is állandóan, az Egyesült Államok pedig hatmilliónál többet. Ezek után nem fog bennünket meglepni az a tény, hogy még ma is ötven százalékkal több a munkanélküliek száma, mint nyolc év előtt, de hogy igazságosak legyünk, itt is meg kell mondani, hogy 1936 elején még kétszer annyi volt, tehát az év folyamán beállott javulás juttatta munkához a különbözetet.

De az államok a munkaalkalmakat mesterségesen fokozták, éppen azért, hogy a tömegeket valahogyan foglalkoztassák. A több munkás nem jelent egyuttal és mindig több munkát is, hiszen a munkaidőt megrövidítették. Élen jár ebben az USA, ahol egy munkás 1929-ben heti 48 óránál többet töltött a munkapadnál, ma pedig már csak 41-et. Olaszországban pedig a havonta teljesített munka tartama 182 óráról 157 órára szállott le. És még így is: alig van ország, amelyik olyan mértékben tudná a munkásrétegeket foglalkoztatni mint azelőtt. Ilyen ritka kivétel Anglia, ahol már 1935-ben ugyanannyi munkáskezet tudtak foglalkoztatni, mint 1929-ben, ma pedig még egytizedével többet. Más okból, de hasonló helyzetben Japán: ott viszont a nagy nyomor és a népszaporodás kényszere viszi az embereket, arra, hogy az alacsony bértől, embehez nem illő körülmények közt vállalják a napi tíz óras munkát. De a többi országokban bizony a foglalkoztatottság mérve husz-harminc százalékkal is alatta marad a válság előtti színvonalnak. Irjuk ennek a visszaesésnek egy hányadát a technika fejlődésének számlájára: tökéletesedett gépek mellett kevesebb ember látja el a munkát — még akkor is marad egy fedezetlen hiány — holott feltűnt optimizmusunk fejlődést várt.

Habsburg A utaztak Bécsbe. B Antal főherceg és napos romániai te Bécsbe.

Kifutó fiuból jelentik: Ausztráliá nyennyolc éves Jos legutóbbi választás tott, ir családból született. Pályáját tanító lett és harm politikával foglalk tagja lett a munka szo miniszterelnök Ausztrália baj nélkül ságot és jelenleg a turájában él.

Teodor Wolff állampolgárságotól. „Neues Wiener T lenti, hogy a néme ban újabb 67 szemé megfosztották né Körtük van a „Be főszerkesztője, Teod met állampolgársá nál meglepőbb, me dorolva, külföldön s vékenységet nem fe rodalom ellen.

MEGSZUNTA MEK AUTONÓMI ti: A nemzeti neve törvényrendeletet emi autonómia meg tumot rövidesen a bik adírás véget akarják bevezetni tanárokat a minis kinevezhessen. Ma a minisztérium jog tanulmányozás vége

Fényes keretek hávia nemzeti innep Pál régensherceg, elnök, a kormány t és közel százezer em akopjei ünnepegeke koronázásának ható kamint Skopje és D nak 25. évfordulóját, akkor felszentelték a az egyesítő Sándor k régensherceg beszéd dicsőítette a haza h vábbiak során, hogy ja megdönteni a Ju egyedül a belső viszá szelylel. De hiszek goszláv nép hazafias ségében, amely meg nem fogja lerombol keresztül nagy áldoz herceg beszédét fe gadta a hallgatóság.

Asztmában szer becsülhetetlen szolgá „Ferenc József” ké tápcsatorna tartalmá méletesen levezeti s vábbi működését ha dezze meg orvosát.

Betöltötték a k helyét. Vasárnap dé dox Chevra Kadisa tótt, amelyen László szavalkban emlékez hunyt chevra-alemlök a jószívt, szociálisar áleti emberről és de ról. A teljes számba nyi tagok felállításal önök emlékének. A mann Lajos méltatta és polgári erényeit, való fáradozásait, em tzsó a megboldogult után ajánlotta, hogy alelnöki helyet mé mert ezzel róhatja le kegyeletét a halott í Jakab megválasztásá már a chevra alelnök zsidó közügyek igazi tölcis szószólója volt. azéd elhangzása után magáévá tette a ja megválasztotta Rim. Az új alelnök megköt te, hogy fokozott an Szentegylet emberbe hogy a zsidó rétegek csálal lelki kincsévé vel fogadott beszéd t cángyalt a folyó ügy

mék

és forrása
szücsnél
dinand 20.

Valami abszolút
a egy országban
nehézségek voltak,
kiküszöbölnie, ak-
lést látunk, ellen-
normális viszo-
mutatkozott. Így
Oroszország ipari
ankét százalékkal
előtt, tehát csak
gyanekkor az an-
gy nyolcadot mu-
között lesz egy kis
hirtelen kiugrott
rantssem általános
a ipari termelés
zalékkal alacsony-
alakult a hol-
— idén valamit
em érte utól egy-
helyzetben van
zlovák és lengyel
méri, hogy az
lást jelentett. De
és értéktartalmó
mint munkaterem-
hogy körülbelül
folyik a terme-
ött.

amélikkék milliói

glalkoztatás szem

legkegyetlenebb
ségben jelentke-
nemzedéknyi em-
nkaköteles korba
életési forrás,
kültüli segély ész-
teretenes nagy a
ása a munka-
ul hatalmas erő-
g ezt a rémet
tvenhátezer mun-
z idén májusban
n, hogy 1933-ban
Ausztriában meg-
gy Belgiumban,
tuat országban.
ötvenezer mun-
állandóan, az
hatmilliónál töb-
ennünket meglep-
na is ötven szá-
külleik száma,
hogy igazságosak
mondani, hogy
annyi volt, tehát
javulás juttatta

munkaalkalmakat
ppen azért, hogy
foglalkoztassák.
ent egyuttal és
hiszen a munka-
en jár ebben az
1929-ben heti 48
munkapadnál, ma
aszországban pe-
munka tartama
állott le. És még
amelyik olyan
ásrétegeket fog-
lyen ritka kivétel
en ugyanannyi
alkoztatni, mint
együtizedével töb-
ly helyzetben Ja-
nyomor és a nép-
zi az embereket,
zerü bérért, em-
nyek közt vállal-
tát. De a többi
foglalkoztatottság
zalékkal is alát-
szinonálnak. Ir-
t egy hányadát a
mlájára: tökéle-
kevesebb ember
akkor is marad
holott feltöltet
várt.

HIREK

Habsburg Antal és Ileana hercegnő el-
utaztak Bécsbe. Bécsből jelentik: Habsburg
Antal főherceg és Ileana hercegnő, néhány
napos romániai tartózkodás után elutaztak
Bécsbe.

Kifutó fiuból miniszterelnök. Sidneyből
jelentik: Ausztrália miniszterelnöke, az öt-
vennyolc éves Joseph Aloysius Lion, aki a
legutóbbi választásokon nagy győzelmet ara-
tott, ir családából származik és Tasmaniában
született. Pályáját kifutóként kezdte, később
tanító lett és harminc éves korában kezdett
politikával foglalkozni. Rövidesen vezető
tagja lett a munkáspártnak és most másod-
szor miniszterelnök. Neki tulajdonítják, hogy
Ausztrália baj nélkül uszta meg a világvál-
ságot és jelenleg a világ legnagyobb konjunk-
turájában él.

Teodor Wolffot megfosztották német
állampolgárságától. Bécsből jelentik: A
„Neues Wiener Tageblatt” mai száma je-
lent, hogy a német birodalmi hivatalos lap-
ban újabb 67 személy neve jelent meg, akiket
megfosztottak német állampolgárságuktól.
Közülük van a „Berliner Tageblatt” egykor
főszerkesztője, Teodor Wolff is, akinek a né-
met állampolgárságotól való megfosztása an-
nál meglepőbb, mert Németországból kíván-
dorolva, külföldön semmiféle publicistikai te-
vékenységet nem fejtett ki a Harmadik Bi-
rodalom ellen.

MEGSZÜNTETIK AZ EGYETE-
MEK AUTONÓMIÁJÁT. A *Capitala* jelen-
ti: A nemzeti nevelésügyi minisztériumban
törvényrendeletet dolgoztak ki az egyete-
mi autonómia megszüntetésére. A dekrét-
umot rövidesen az uralkodó elé terjesz-
tik aláírás végett. Törvényrendeletileg
akarják bevezetni azt is, hogy egyetemi
tanárokat a minisztérium közvetlenül is
kinevezhessen. Mindeket tervezet jelenleg
a minisztérium jogügyi osztályán fekszik
tanulmányozás végett — írja a lap.

Fényes keretek között zajlott le Jugosz-
lávia nemzeti ünnepe. Belgrádból jelentik:
Pál régensherceg, Sztójadinovics miniszter-
elnök, a kormány tagjai, számos előkelőség
és közel százezer ember vett részt tegnap a
skopjei ünnepségeken, ahol Dusan cár meg-
koronázásának hatodik centennáriáját, va-
lamint Skopje és Dél-Szerbia felszabadításá-
nak 25. évfordulóját ünnepelték meg. Ugyan-
akkor felszentelték a felszabadító I. Péter és
az egyesítő Sándor király emlékművét is. Pál
régensherceg beszédet mondott, amelyben
dicősködött a haza hőseit. Kijelentette a to-
vábbiak során, hogy külső ellenség nem tud-
ja megdönteni a Jugoszláv állam hatalmát,
egyedül a belső viszályok fenyegethetnek ve-
szélyrel. De hiszek — mondotta — a ju-
goszláv nép hazafias érzésében és értelmé-
ségében, amely meg vagyok győződve, soha
nem fogja lerombolni azt, amit századokon
keresztül nagy áldozatok árán építettek. Pál
herceg beszédét fergeteges éljenzéssel fog-
adta a hallgatóság.

Asztmában szenvedőknek gyakran meg-
becsülhetetlen szolgálatot tesz a természetes
„Ferenc József” keserűvíz szálta, hogy a
tápasztoma tartalmát gyorsan reloadja és ki-
méletesen levelezi s az emésztoszervek to-
vábbi működését hathatósan elősegíti. Kér-
dezze meg orvosát!

Betöltötték a kolozsvári chevra alelnöki
helyét. Vasárnap délelőtt a kolozsvári orto-
dox Chevra Kadisa választmányi ülést tar-
tott, amelyen László Gyula elnök megindult
szavakban emlékezett meg a nirtelen el-
hunyt chevra-alelnökről, Schwarz Ignácról,
a jószívű, szociálisan érző, áldozatkész köz-
életi emberről és derék, egyeneslelkű barát-
ról. A teljes számban megjelent választmányi
tagok felállással hódoltak az elhunyt ale-
lnök emlékének. Az elnök után Landes-
mann Lajos méltatta a megboldogult embert
és polgári érényeit, a szegények érdekében
való fáradozásait, emberiségét. Vigdorovics
Izso a megboldogult érdemeinek ismertetése
után ajánlotta, hogy a megüresedett chevra-
alelnöki helyet méltó férfival töltsék be,
mert ezzel róhatja le a chevra legnemesebb
kegyeletét a halott iránt. Javasolta Rimóczy
Jakab megválasztását, aki két cikluson át
már a chevra alelnöke volt és egybeült is a
zsidó közügyek igazi istápolója, igazságos és
bölcs szószólója volt. A választmány a be-
széd elhangzása után spontán lelkesedéssel
magáévá tette a javaslatot és egyhanguan
megválasztotta Rimóczy Jakabot alelnökkül.
Az új alelnök megköszönve a bizalmat, igér-
te, hogy fokozott ambícióval fog dolgozni a
Szentegylet emberbaráti ügyei érdekében,
hogy a zsidó rétegekbe behatoljon a jótékony-
ság felemelő szép erénye, hogy az minden
család lelki kincsévé váljon. A nagy tetszés-
sel fogadott beszéd után a választmány le-
cárgyalta a folyó ügyeket.

Amerika négyszeresére emeli hadseregének hadilétszámát

WASHINGTON, november 1. (Rador.) Az Egyesült Államok vezérkara terve-
zetben dolgozik, ami keresztülvitele esetén lehetővé tenné sorozási hivatal felállítását.
Ezen hivatal háború esetén legalább 500 ezer önkéntes katonát tudna besoroz-
tatni a hadműveletek első két hónapjában. A hivatal lenne hivatott nevelni a kato-
naság jelenlegi létszámát a hadkötelezettség bevezetéséig. A szövetségi államok
különböző harcászati pontjain sorozó-bizottságok működnek. A tervezet értel-
mében a nemzetország létszámát 1,500.000-re emelnék fel a háború negyedik hónap-
jáig. A jelenlegi létszám 375 ezer.

Ma kedden a ROYAL színház egy rendkívüli világesemény színhelye lesz!
A francia filmgyártás gyöngyének bemutatója!

Vörös éjszakák

Tolsztoj „Élő holttest” című regényének filmváltozata. SIGNORET utolsó filmje.
Partnerei: Victor Francen, Gaby Morlay. Journal.

Szövetségbe tömörültek a kolozsvári román ügyvéd- jelöltek

A szövetség célja: a kari érdekek megvédése

Cluj, november 1. (Az Uj Kelet tud.)
A kolozsvári román ügyvédjelöltek dr.
Petre Metes prodékán elnökléte alatt ülést
tartottak, amelyen elhatározták, hogy
szövetségbe tömörülnek. Az alakuló gyü-
lésen Metes prodékán, aki egyébként az
ügyvédszövetségben lelkes támogatója a
jobboldali törekvéseknek, — felhívja a
jelenlevőket, hogy lelkiismeretesen fogják
fel hivatásukat, amelynek csakis munka
utján lehet karriert csinálni. A profes-
zionális harcban munka révén kell min-
denekeletti is érvényesülni.

Ezután dr. Amos Ienciu fejtette ki az
ügyvédjelöltek szövetségének céljait, rá-

mutatva arra, hogy professzionális érde-
keiket akarják megvédeni, megterelő jagi
relkészültséget biztosítani, a kar erkölcsi
és professzionális presztizsét emelni, a
szorosabb kapcsolatot teremteni ügyvédek
és bírák között. A szakaszonkénti vita
során dr. Emil Popa, Mesaros Vasile, Ste-
fan Penes, Pintea Jon, I. Dragomir, dr.
Cornel Molnar, dr. Ciortea Jeromin, stb.
szóltak fel, majd megválasztották az új
vezetőséget, amelynek elnöke dr. Amos
Jenciu, alelnöke Nicolea Fagadaru, főtit-
kára Sabin Giurgiu és pénztárosa dr. Je-
romin Ciortea lettek.

Balesetek tömkelege a csendrelelet
miatt. Bucarestből jelentik: A fővárosi
csendrelelet bevezetése óta naponta átlag-
ban 10 forgalmi baleset történt. A sofőrök
szövetsége ezért kérvényben fordult a közle-
kedésügyi hatóságokhoz, kérvényezve az autótülköl-
tés nappali engedélyezését.

Ha tulsok gyomorsavától okvetlen meg-
akar szabadulni, úgy ne mulassza el regge-
lenként egynegyed, esetleg félpohár természetes
„Ferenc József” keserűvizet éhgyomor-
ra inni. Kérdezze meg orvosát.

Ausztrália érdekek új ezüstpénzei. Lon-
donból jelentik: Ausztrália édes új ezüst
pénzemetet veretett, amelyek egyik oldalán
Ausztrália jellegzetes állatpéldányai láthatók;
az egyshillinges pénzdarabon merinjuh feje,
a kétszillinges emu és a két és félshillinges
kenguru van.

Olasz gyarmati szakértők Bélinben.
Berlinből jelentik: Tegnap este a német fő-
városba érkezett dr. Silva Massi és dr. Do-
nati, az olasz gyarmati politika ismert szak-
értői, akik a német gyarmati mozgalmat és
annak szerveit fogják tanulmányozni.

Huszonhárom letartóztatás a zilahi
pénzhamisítás ügyében. A Zilah környékén
leplezett pénzhamisítás ügyében eddig 23
letartóztatást eszközöltek. Több újabb letar-
tóztatás van kilátásban.

A tartalékba helyezett tiszték nem vál-
lahatnak állást. Bucarestből jelentik: Azon
időpontig, amíg a régi nyugdíjtörvénynek
megfelelően teljes nyugdíjat fognak kapni,
a november 1-én tartalékba helyezett tiszték
nem tölthetnek be olyan állást, ami össze-
egyeztethetetlen lenne aktív tisztí minősé-
gükkel.

SIDY THAL és ADOLF TEFFNER

november hónapban ismét szerepelni fognak az erdélyi zsidó közönség előtt, amely már
annyira szívbe zártá őket. A társulat rendezője a világhírű

Jacob Sternberg

akinek neve garancia az előadások magas művészi színvonalára.
Az előadásra kerülő darabok zenéjét az ismert komponista: MAX HALM szerezte.
A társulat 60 tagból, a zenekar 15 tagból áll. A turné során a tagokat és a felszerelést
három külön vagon szállítja.

A turné műsorszámai:

A KINCS

Solem Alechem után átdogozta és színpadra alkalmazta Jacob Sternberg. Zenéjét: Max Halm.

Színház lángokban

Hatalmas aktuális szatirikus revü. Szövegét írta és rendezte: Jakob Sternberg.
Zenéjét szerezte Max Halm.

A turné programja:

November 2. Reghin.	13—14 Timisoara. D. u. és este.
3. és 4. Targumures.	15—16. Arad.
5. Szilnet.	17—18. Brasov.
6. Cluj.	Sibiu.
7. Cluj D. u. és esti előadás,	20. Alba-Iulia.
8. Carei.	Deva.
9. Satumare.	Dej.
10—11. Oradea.	25—26 Sighet.
12. Lugoj.	

Tisztítsa meg vérét

Borbajok - Visszerek - Megmerevedett erek
Érelmeszesedés - Lábfájás - Kőszvény -
Csúsz - Fájdalmak - Hátfájás - Ischias
Zsába Női bajok

A mint megtisztítja vérét, mindazok az izü-
leti bajok megszűnnek, amelyek nemcsak
visszatetsző voltukkal, hanem a velük járó nagy
fájdalmakkal is kínozzák Ont.

Akármiilyen régi, komoly és bármilyen erő-
detű is az Ön baja, gyors és gyökeres javulásra
számíthat, ha a leveti magát egy
Dépuratif Richelet "vércisztítá-
ló" kúrának, ennek az ezidőszre-
rint leghatásosabb gyógymódnak,
melyet a modern tudomány a
mérgező anyagokkal telt vér-áldo-
zatainak ajánlhat.

Már a kúra legelső napjaiban a
különböző borbajok, mint ekzéma, hólyagos
pörselemek, sycosis, bőrpírosság, psoriasis, fu-
runculosis, csalánkiütés, prurigo stb. okozta
kínozó viszketések megszűnnek. Fokozatosan
elszáradnak és leessenek azután a sebek és a
gennyedések, a bőr újra egészségessé és üdévé
válík. Kőszvény, csúsz, zsába,
nyakmerevség, neuralgiák, i-
schias esetében a Dépuratif Riche-
let, mely könyörtelenül elpusz-
títja a húgyterméket, felszaba-
dítja az ízületeket és megszünteti
az izületi, izombeli, ideges fájdal-
mokat, egyúttal pedig megaka-
dályozza az ezekben a betegségekbe való visz-
zaesést. Az érelmeszesedettek visszerei, meg-
merevedett erei, aranyerei, szívdobogásai és
szédülései szintén nem tudnak ellentánni a vér-
eme gyökeres "megtisztításának". Nagyon jó
szolgálatokat tesz a Dépuratif Richelet az u.n.
kritikus életkorban is, amennyiben a vér fel-
szabadítása és a vérkeringés szabályozása által
megszünteti a vesebántalmakat, az alhasi fájdal-
mokat, vértelüléseket és így elejét veszi a
leg súlyosabb komplikációknak. Mindezeket
felül erősíti a vért és annyira megjavítja az
általános egészségi állapotot, hogy a legtöbb
esetben valóságos megráztatás következik be.

DÉPURATIF RICHELET

minden gyógyszerárban és drogeriában kapható

A svéd trónörökös a Zsil-völgyében.
Bucarestből jelentik: Ma a fővárosba érke-
zett a svéd trónörökös. A svéd trónörökös
meglátogatta Sarmisegetuzát és Petroszent.
Az államom Antonescu külügyminiszter vár-
ta az előke ő vendéget. A mai nap folyamán a
herceg megtekinti a fővárost, délután pedig
a svéd követéségen rendezett teán vesz részt,
amelyen Ofelsége is meg fog jelenni.

Boris bolgár király Londonban. London-
ból jelentik: Vasárnap délután Londonba ér-
kezett Boris bulgár király és felesége, akiket
a pályaudvaron György angol király követte és
Buga a londoni meghatalmazott miniszter
fogadták. A bulgár királyi pár öt napig mar-
rad az angol fővárosban, ahová inkognitóban
érkeztek és Rylszki gróf és grófnő néven je-
lentették be magukat.

Ócskavasnak adják el a „Leviatan”-t.
Newyorkból jelentik: Az amerikai kereske-
delmi flotta büszkeségét, a „Leviatan”-t ei-
adják ócskavasnak. A 45.943 tonnás óceán-
járó nemrégiben még a világ legnagyobb haj-
ója volt és nem is olyan régen még a leg-
fényűzőbben kiállított hajónak számított.
Eredetileg német hajó volt a „Leviatan” és
„Vaterland” volt a neve. A háború előtt
mindössze háromszor kelt át az óceánon a
német hajóépítőipar legnagyobb büszkesége
és máris internálták a newyorki kikötőben.
A világháború alatt negyedszázöt amerikai
katonát szállított Európába. A békekötés
után az amerikaiak megtartották kárpót-
lásképpen, viszont 3.200.000 font sterlinget
írtak le Németországgal szemben támasztott
követelésekből. Most 300.000 font sterlinget
fognak fizetni a Leviatanért, mint ócska-
vasért. A hajó már évek óta nem volt üzem-
ben, mert olyan sokba került a fenntartása,
hogy a depressziós években nem fizette ki
maga.

EGYESÜLETI ÉLET

A Zsidó Párt értesíti tagjait, hogy ma,
kedden este 9 órakor a Str. Stroescu 7/b sz.
alatti helyiségében rendez heti gyűlését
tartja.

UJ KELET Legújabb hírek

A külpolitika és a hadsereg felszerelésének mérlege

(Elsődali cikkünk folytatása)

és a polgári pe rendtartást. Megkezdjük a te-
lekkönyvek bevezetését. A közegészségügyek
terén 40 új megyei kórházat nyitottunk meg,
30 kórház helyiséget építettünk, 2200-ról
3200-ra szaporítottuk a kó orvosok számát,
ugy, hogy ma 10 ezer lakosra esik egy orvos,
az eddigi 16 ezer helyett. 1600 új egészségügyi
ágenst állítottunk be. Megtámasztottuk a
tuberkulózis elleni ligát. Két új szanatóriumot
építettünk és 40 mozgócsapatot felvet-
tünk a harcra a mária, tuberkulózis és szif-
lisz ellen.

A külpolitikai mérleg
A kormány külpolitikájáról szólva Tata-
rescu leszögezte, hogy ennek a politikának
permanens vezérfonala a béke biztosítása és
a határok megvédése volt. Ezért erősítette
meg a kormány az ország szövetségeit és bará-
tságos kapcsolatokat és a legjobb viszonyt
tartotta fenn kivétel nélkül minden állammal.
A kisanant keretében való együttműködés
termékeny volt népeink sorsát illetően,
ugyanazt lehet mondani a Balkán-szövetség-
ről is. Lengyelországgal való szövetségünk,
amelynek alapja továbbra is a biztonsági
szövetség marad, automatikusan meghosszab-
odik. Szövetségi rendszerünk Franciaország-
gal való barátságunkra támaszkodik, amely
az 1926-ban kötött román-francia barátsági
szerződésben konkrétizálódott és amelyet a
mi kormányunk 10 évre meghosszabbított.
Amint Franciaországhoz, ugyanúgy Nagy-
britanniához is közel érezzük magunkat ab-
ban a vágyban, hogy a Népszövetség kon-
struktív céljait szolgáljuk. Ez a népszövet-
ségi politika volt alapja külpolitikánknak és
ennek állhatatos képviselője volt Románia
népszövetségi delegációja. A spanyol polgár-
háború illetően Románia csatlakozott a be-
nem avatkozási egyezményhez. Ötömlenkre
szolgál, hogy normalizáltuk Romániának a
szovjethez való viszonyát, amely baráti és
jószomszédai irányban fejlődik. Németország-
gal való kapcsolatunk közös gazdasági érde-
kekre támaszkodó barátságban alapulnak.

Olaszországgal való viszonyunk olyan
gazdasági és pénzügyi egyezményekben
konkrétizálódott, amelyek alkalmasak vol-
tak arra, hogy kiszélesítsék azt a közele-
dést, amelyet oly régen óhajtott két nép
lelke. Ez a világos és nem habozó külpo-
litika, amely az ország permanens érde-
keiből táplálkozott, csak emelte külföldön
az ország presztizsét.

Tatarescu ezután a kormány nemzet-
védelmi tevékenységét ismertette, kifejt-
ve, hogy harminc hadiszergyár fogja ter-
melni a hadsereg szükségleteit. A szüksé-
ges nyersanyagokat az országban fogják
előállítani és így Románia nem lesz a kül-
föld adófizetője. Különös figyelmet szen-
telt a kormány a repülőszolgálatnak,
amelynek 1933 évi 419 millió költségveté-
sét felemelte egymilliórd két százezer-
venegy millióra.

Az aktív mérleg
— Ime, — fejezte be Tatarescu — ez
volt a mi négyesztendő tevékenységünk-
nek a mérlege. Lehet vitatkozni rajta, de
nem lehet elvitatni. Lehet kritizálni, de
nem lehet megtagadni. A kritikával szem-
ben kemény sorrendben sorakoznak fel a
költségvetési felesleg, rend a pénzügyek-
ben, az adósságok likvidálása, a konver-
zió, az aktív mérleg, a munkanélküliség
eltűnése, kórházak, új iskolák, új fegyve-
rek és az ifjúság politikai semlegesítése.
— Négyesztendő erőfeszítés után a
konszolidáció és fejlődés útjára vezettük
az országot. Ez a hosszú kormányzati te-
vékenység harmónikus egészíti ki Bra-
tianiú Ionel 1922-től 1926-ig tartó kormány-
zati korszakát. Ez a korszak lerakta az
alapot az új államnak, a mi kormányz-
sunk befejezte a megkezdett művet. Munká-
kodásunk olyan nyugodt és békés atmosz-
férában zajlott le, amelyre nem volt pél-
da politikai életünk történelmében. Olyan
rendben és fegyelemben dolgoztunk, amely
példaképp szolgálhat más nemzetek szá-
mára is. Nem voltak sztrájkok, sem kon-
fliktusok, sem zavargások. A rendkívül
intézkedések csupán figyelmeztetésül szol-
gáltak a professzionális rendbontó ele-
meknek. A törvényes pártok működése

azonban semmiben sem volt korlátozva. A
választások szabadon folytak le és e négy
esztendőnek a végén az ország konszoli-
dálva van, tekintélye nőtt. Az ország nyu-
godtan és derülőn tekinthet jövő fej-
lődése elé. Ebben a műben állandó és fel-
tétlen támogatónk volt pártunk főnöke,
Bratianiú Dinu, akinek egy a magam, mint
a kormány háláját és köszönetét fejezem
ki. Hálával tartozom a parlament többsé-
gének is, amely a kormány pajzsa volt
az ellenfelek támadásával szemben. És nem
felejttem el ebből az alkalomból a nagy
műnek a végrehajtó szerveit sem, prefek-
tusainkat és polgármestereinket.

A kormányválság küszöbén
Közeledik az alkotmány megszabta pa-
lament ülésszak vége. Ebből az alkalomból
az általános politikai helyzet újabb a mérleg-
re kerül. A korona fog dönteni ebben az ál-
lami életben normálisnak tekinthető krízis-
ben. Bármilyen is lesz a jövő, a mi felada-
tunk az, hogy örökjünk. Bizonyára júni fog
egy nap, amikor a kormány missziója meg-
szűnik, de nem lesz olyan nap, amelyben
megszűnne a mi pártunk missziója. Be fog-
juk tölteni a mi történelmi kötelességünket.
Kormányon a konszolidációt, az ellenzéket
az örökösödést. Mi vagyunk az egyetlen pol-
itikai tartalék, amely bármikor meg tud felelni
ez összes belpolitikai és külpolitikai problé-
máknak. Nem vagyunk sem osztály, sem
regionális párt, a nemzetet képviseljük a
maga totalitásában. Nem állunk muló áram-

latok szolgálatában, nem használunk ki
olyan jelszavakat, amelyek egy napra meg-
részegíthetnek egy népet is, de amelyek min-
dig a valóságokkal szembeni tragikus fel-
eszmélésben végződnek, a valóságokkal szem-
ben, amelyeket a szenvedélyek és a remagó-
gia tulásai már elpusztítottak. Vagyunk és
maradunk szolgálói a nagy ideáloknak, ame-
lyek életet adtak pártunk programjának:
mindent magunk által, a románokért és
Romániában. E küldetés teljesítésében hoz-
zuk összeb sorainkat, az események elváltá-
ban készüljünk fel a harra és győzzünk,
mint mindig.

Hódolat a királynak
— Elválásunk előtt még egy nagy kötele-
séget kell leróni. Ha be tudtuk teljesíteni a
művet, amelyről ma beszámoltam, az első-
sorban az állandó bizalomnak köszönhető,
amellyel az uralkodó kormányunkat megtíz-
te. Ez a bizalom volt az állandó forrás,
amelyből a kormány erejét merítette, tény-
kedései és elhatározásai számára. A királyi
kezdeményezés minden ténen e konszolidáló
kormányzás legfőbb buzdítója volt. Királyi
példa nyitotta meg megannyiszor a mi utun-
kat és a királyi felhívások kiindulási pontot
képeztek megannyi megvalósítás számára,
amelyek ömlöttek szét az országon. Lelkünk
mélyéből kiáltuk: **Hála és dicsőség a kirá-
lynak!**

Tatarescut beszédének elmondása után a
kormány tagjai meleg ünneplésben részesi-
tették. Ugyanezt a beszédet mondta el a mi-
niszterelnök este 10 órakor a bucaresti rádió
mikrofonja előtt is.

Nem találkozott Benessel és Titulescuval az uralkodó

Vasárnap este Kolozsváron feltűnt-
keltő hír terjedt el, amely valódsága ese-
tén alkalmas lett volna arra, hogy befolyá-
solja az új kormány politikai színezet-
ét és személyi összetételét. A Patria szer-
int az uralkodó Máramarosban vadászott,
majd átlépte a határt és Csehszlovákiában
találkozott Benes cseh köztársasági elnök-
kel és Titulescuval. Ezt a verziót azonban
meggáfolták. Az igazság az, hogy az ural-
kodó a Bánátnban vadászott és onnan va-
sárnap visszaérkezett Sinaiba. A király
ezután Bucurestibe utazott és megjelent
a svéd követésen Gustáv Adolf herceg
tisztelőre rendezett díszében majd
delután visszatért Sinaiba.

Sinaiba való visszatérése után az ural-
kodó fogadta a diadalmas ankarai utjáról
visszatérő Tatarescu miniszterelnököt. **†**

**Bratianiú Dinu a nemzeti pa-
rasztpártban jelölte meg a
kormány utódát**

Miközben Tatarescu miniszterelnök Isz-
tambulban hajóra szállt, Dinu Bratianiú
pártelnök és a liberális kormány tagjai
Iasiba utaztak, hogy a kormányzás ke-
retében utójjára rójják le kegyeletüket I.
G. Duca emlékével szemben. Nicodem
metropolita méltatta elsőnek a volt minisz-
terelnök személyiségét, rámutatva arra,
hogy Duca magánéletében a legtisztább
példával járt elől, pártelnöki és minisz-
terelnöki minőségében pedig messzemenő
áldozatkészségéről tett tanúságot. Ezután
Bratianiú váltoa Duca életét s rámutatott
arra, hogy a volt miniszterelnök egész
életén keresztül a becsületesség és tisztes-
ség példaképe volt, aki teljes szívvel és
lélekkel állott a nemzet szolgálatában. Ha-
zaszeretete egészen élete feláldozásáig
ment. Ezután Saveanu kamarai elnök,
Iamandi kultuszminiszter és Racovita iasi
polgármester beszéltek.

A szoboravatási ünnepségek közvetlen
politikai aktualitást adtak Dinu Bratianiú
pártelnöknek az avatóbeszéd keretében
tett kijelentésel.

**A liberális pártelnök ismétellen kife-
jezte ragaszkodását a demokratikus
hagyományokhoz, amelyeknek az or-
vul meggyilkolt Duca nagy öre volt.**
A továbbiakban kijelentette Dinu Bra-

**tianiú, hogy a demokrácia érdekében
áll, hogy a nemzeti parasztpárt és a
liberálisok között jóviszony álljon
fenn.**

Politikai körökben Dinu Bratianiúnak ezt
a kijelentést olyképpen értelmezik, hogy
a liberális pártelnök változatlanul híve a
nemzeti parasztpárt kormányutódlásának
és ebben az értelemben igyekszik majd be-
folyását érvényesíteni.

Incutel Ankarába telefonál
Ezek voltak az előzményei Tatarescu
Ankarából való visszatérésének, amelyek
egyébként, mint azt megirtuk, szombaton
egy Inculet és a miniszterelnök között le-
folyt telefonbeszélgetés vezetett be. Ez a
telefonbeszélgetés politikai körökben szo-
katlanul nagy izgalmat váltott ki. A po-
litikai világban ugyanis köztudomású volt,

Egy spanyol repülőgép el- süllyesztett egy angol hajót

Negrin miniszterelnök is Barcelonába költözött

Valenciából jelentik, hogy Negrin, a kö-
ztársasági Spanyolország kormányelnöke teg-
nap repülőgépen kormányának új szé-
helyére, Barcelonába utazott.
A köztársasági hivatalos közleménye
rámutat arra, hogy a déli arcvonalon a fel-
kelők heves támadást intéztek Cerro Muelva
ellen, de visszaverték őket.

Francisco Moreno Fernandez tengernagy, a
Baleari tengeri haderők parancsnoka, a kö-
vetkező nyilatkozatot adta a Havasnak a
spanyol felkelők flottájának helyzetéről:
— Hogy a Pireneusoktól Montrillg zár alá
vehessük az egész partvidéket, nagyszámu
hajóra lenne szükségünk. Ezért az ellenőrzés
csak a fontosabb kikötőkre fog korlátozódni.
Ami a kormányerők tengeri uton való el-
látását illeti, azt nagyrészt angol, francia
és kiköcsözött görög hajók végzik. Az
orosz hajók majdnem teljesen eltűntek. A mi
szereplünk nehéz, mert csak spanyol vizeken
gyakorolhatunk ellenőrzést, de ha elismerik
hadviselőféli minőségünket, nagyon megköny-
nyítenék feladatunkat.

Salamancal jelentés szerint Sierra San
Pedróban véres harc után foglyul ejtettek
egy dinamitos csoportot. A hadbíróság a fog-
lyokat halálraítélte és az ítéletet azonnal
végrehajtották. Azt a hírt, hogy Santonában
és Loredában a felkelők számos hadifoglyot
kivégeztek volna, cáfolják.
Londonból jelentik, hogy egy spanyol re-
pülőgép elsüllyesztette a Jean Weems nevű
angol hajót, amelynek fedélzetén volt a föld-
közvetlen hajózást ellenőrző bizottság két
tisztviselője. A hajó utasait sikerült megmen-
teni.
**Zavargások törtek ki
Transzjordániában**
Jeruzsálem, november 1. Ammanból je-
lentik, hogy Észak-Transzjordániában za-
vargások törtek ki. Az ajeiluni kormányzó
palotája és a karamei és dalfuri katonai
állomások ellen fegyveres támadást intéz-
tek.
Palesztinában is feszült még a helyzet.
Tegnap éjszaka több lövést adtak le a ter-
roristák Moca kolónia házaira. Sebesülé-
nem történt.

hogy ezt megelőzően Inculet helyettes mi-
niszterelnök audiencián jelent meg az
uralkodó előtt.

Az audiencia lefolyásáról természetesen
semmisen szivárgott ki. Arra azonban
következtetni lehet azokból a közlésekből,
amelyeket Inculet telefonon tett Tatares-
cunak és amelyek siettettk a miniszter-
elnök hazatérését. Tatarescu ugyanis e
beszélgetésből tudomást szerzett arról,
hogy az elkövetkező hét a likvidálás he-
te. Ennélfogva sürgősen vissza kell térnie
az országba és utódait informálni a fo-
lyamatban lévő kül- és belpolitikai problé-
mákról. A beszélgetésből az is kiderül,
hogy a liberális kormány lemondásával
megnyíló politikai válság természetesen
megoldást fog nyerni, hogy minden meg-
lepetés teljesen ki van zárva és ennélfog-
va Mihalache hatalomra hívása kézenfek-
vő és csaknem bizonyosra vehető esemé-
nye lesz a közeli heteknek.

Az események miatt a politikai élet ér-
verésének úteme természetesen hihetle-
nül megyorsult. Pártelnökök és politikai
előkelőségek sorra érkeznek a fővárosba.
Gheorghe Bratianiú, Mihalache, Iorga,
Junian és Goga a fővárosban vannak és a
hétre jelezték érkezésüket Vaida Sándor
és Averescu marsall is. Mihalache ma fon-
tos és hosszas megbeszélést folytatott Vir-
gil Madgearuval. Valószínű, hogy a vár-
ható eseményekre való tekintettel a nem-
zeti parasztpárt elnöke most már meg-
szakiúts nélkül Bucurestiben marad. Po-
povici Mihály, az erdélyi szervezet elnöke
és dr. Victor Moldovan főtitkár tegnap
Temesvárra utaztak, ahol résztvettek a
nemzeti parasztpárt bánati szervezeteinek
értekezletén. Innen hétfőn este Badacsonya-
ba utazik, ahol Maniuval meg fogják vi-
tatni azokat a messzemenően fontos elvi
és személyi kérdéseket, amelyek a nemzeti
parasztpárt hatalomra hívásával kapoco-
latosan felmerülhetnek.

**Dinu Bratianiú Mihalachet
fogja ajánlani**

Összegezve az utóbbi napok eseményei-
ből és megnyilatkozásaiból adódó benyo-
másokat, a következők állapíthatók meg:
azok a liberális miniszterek, akik két nap-
pal ezelőtt még Tatarescu kormányzása-
nak meghosszabbítására esküdtek, ma már
nem erősítik oly határozottan hogy to-
vábbra is hatalmon fognak maradni. Egy
új Tatarescu-kormányzás nagyon kevésbé
látszik valószínűnek. Másrésztől kétségtel-
en, hogy Dinu Bratianiú megkonzultálása
alkalmával Mihalachet fogja Tatarescu
utódjául ajánlani és ebben a kérdésben
közte és Tatarescu között előzetes meg-
egyezésnek kell létrejönnie, hogy Tata-
rescu ugyanilyen értelemben beszéljen az
uralkodó előtt.

Taxa postala
plättite in num.
No. 224718/929.
Telefon: 18-60.
Havonta 110, negy
szere 606, egészévr
tádré: Havonta 2
tádré 12, egészévr
tádré díjszabás
„SELET“ a transz
sidóság egyetlen
a. Cikkek után
törres megjelölés

Ká utaz A

A husz év Balfour-d

Ma, november
tendje annak, a
híradalom kiülig
to-d Rotschildh
„Ötletése kom
hogy a zsidó n
tefemtessék Pa
e-feszítéseket f
nek megkönyít
Ez a nyilatko
Balfour-dekla
zetiköz jogba és

A husz év
a zsidó népek
amiko“ az egész
nepelte a nagy
legnagyobb biro
tő-telmű jogá
sen kijelentett
feszítését“ fogj
épitést.

Az elmut hu
volt nagy telje
dásokban. A zsi
nyeket produká
nyi zsidó jisuv
honban és az e
sét és megbes
országépítés a
De sulyos ki
zeplette szület
ezen nagy efé
nagrob rész
származtak, an
sege, hogy „a
gitse elő a zsi

Husz év táv
az egész világ
teljesítette ezen
fou-dekla-fáció
eszébe jut a h
mányzat, me
zsidó építőmü
zitiv segítségét
Transzjo-dánia
field-féle Fehé
tőtént korlát
amelyeknek es
bevárdorlási re
Balfour lo'd
a zsidó nemze
előmozdítását,
mint ötletése
tartói, a jeruz
nemes lord en
zsidó nép töb
fogja elfelejté
személyileg ta
Palesztina irán

De ha Balfou
a husz év elő
mai sulyos ne
az angol man
tiv oldalait to
kell emelkedni
tán és meg ke
tékeket és efo
lárció és az
zsidó o'szágép
A Balfour-d
tetien volna m
tefemtett Pal
mandátum alá
azokat a poz
kat ma magá
hálás lesz a z
ha nem is fog
ben tett ígére